

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra botaniky a fyziologie rostlin

**Význam koňských farem pro rozvoj agroturistiky ve
venkovských oblastech Pardubického kraje**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Eva Chudá

Vedoucí práce: doc. Ing. Václav Hejnák, PhD.

© 2015 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Význam koňských farem pro rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech Pardubického kraje jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10. 4. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. Václavu Hejnákovi, PhD. za odborné vedení a čas, který věnoval mé diplomové práci. Dále děkuji manželům Kašparovým a panu Jiřímu Skřivanovi za poskytnuté informace ohledně jejich koňských farem.

Význam koňských farem pro rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech Pardubického kraje

Souhrn

Diplomová práce se zabývá popisem dvou farem z okolí České Třebové zaměřených na chov koní a provozování agroturistiky. Hlavním tématem této práce je nejen rozbor těchto farem, ale především zjištění jejich významu pro rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech Pardubického kraje.

Teoretická část práce se obecně zabývá agroturistikou jako jedním z produktů cestovního ruchu, popisuje její historii, rozšíření v České republice a v Pardubickém kraji, řeší formy ubytování, podporu, propagaci a zájmové skupiny v agroturistice. Následně se práce specializuje na samotné koně, chov koní, koňské farmy, hipoturistiku a s tím související hipostezky.

V praktické části jsou podrobněji rozebrány obě farmy. U obou farem je shodně popsána jejich historie, údaje o majitelích, předmět jejich podnikání, služby, které nabízejí a vyhotovena podrobná SWOT analýza. U jedné z farem je navíc provedena ekonomická kalkulace hospodaření. Kalkulace bohužel ukazuje, že farma bude hospodařit se ztrátou a nemůže se tak dále rozvíjet. Proto jsou uvedeny návrhy pro zlepšení situace a navržen vhodný způsob propagace farmy, který by mohl přispět k rozvoji farmy.

V další kapitole řeší práce význam farem pro rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech. Jako důležitý podkladový materiál pro řešení problematiky sloužilo provedené dotazníkové šetření u 96 respondentů.

Klíčová slova: koňská farma, agroturistika, kůň, chov koní, hipoturistika, hipostezka

The importance of horse farms for agri-tourism development in the rural areas of the Pardubice region

Summary

This diploma thesis deals with a description of two horse farms from the surroundings of Česká Třebová. Both farms are focused on horse-breeding and agrotourism. The main topic of the thesis isn't only the analysis of these farms but especially finding their importance for agrotourism development in the rural areas of the Pardubice region.

Theoretical part of the thesis generally describes agrotourism as a product of the tourism, its history, extension in the Czech Republic and Pardubice region, solves the forms of accommodation, support, promotion and interest groups in agrotourism. Than the thesis specializes in the very horses, horse-breeding, horse farms, hipotourism and related bridleways.

In the practical part there is a detailed description of both farms - their history, data about the owners, subject of their business, offered services and SWOT analysis. There is also an economical calculation of one farm. Unfortunately the calculation shows that the farm will operate with a loss in year 2015 and wouldn't be able to expand. Therefore there are mentioned some methods for improving the situation and there is a proposal of suitable farm promotion which could contribute the farm expansion.

In another paragraph the thesis deals with the importance for agrotourism development in the rural areas. This issue was described based on the answers of 96 respondents in the executed questionnaire.

Keywords: horse farm, agritourism, horse, horse-breeding, hipotourism, bridleway

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Cíl práce.....	5
3	Literární přehled současného stavu problematiky.....	6
3.1	Agroturistika	6
3.1.1	Historie a vývoj agroturistiky	7
3.1.2	Agroturistika v České republice (ČR)	9
3.1.3	Agroturistika v Pardubickém kraji.....	9
3.1.4	Ubytování v agroturistice.....	10
3.1.5	Vliv agroturistiky na rozvoj venkovského prostoru	12
3.1.6	Podpora podnikání v agroturistice	13
3.1.7	Propagace v agroturistice.....	14
3.2	Hipoturistika.....	15
3.2.1	Koně.....	15
3.2.2	Evidence koní	16
3.2.3	Historie a vývoj chovu koní.....	16
3.2.4	Využití koní	18
3.2.5	Chov koní v ČR	19
3.2.6	Koňské farmy v Pardubickém kraji	20
3.2.7	Pojem hipoturistika	21
3.2.8	Cílové skupiny hipoturistiky.....	22
3.2.9	Formy hipoturistiky	23
4	Zhodnocení podkladových údajů.....	26
4.1	Postup při vypracování samostatné práce	26
4.1.1	Metodika ankety	26
5	Vlastní projekt.....	28
5.1	Charakteristika farmy - stáj Manon.....	28
5.1.1	Historie.....	28
5.1.2	Charakteristika farmy	30
5.1.3	Služby	33
5.1.4	SWOT analýza.....	35
5.2	Charakteristika farmy - hřebčín Karlen.....	39
5.2.1	Historie.....	39
5.2.2	Charakteristika farmy	39
5.2.3	Služby	41
5.3	SWOT analýza	42
5.3.1	Ekonomický rozbor.....	45
5.3.2	Propagace farmy	49

5.4	Dotazníkové šetření.....	49
6	Diskuse.....	52
6.1	Diskuse k hřebčínu Karlen.....	54
6.1.1	Propagace.....	54
6.2	Diskuse ke stáji Manon.....	57
6.3	Význam koňských farem.....	58
7	Závěr.....	60
8	Seznam literatury.....	62
8.1	Mapové podklady.....	63
8.2	Internetové zdroje:.....	63
9	Seznamy.....	65
9.1	Seznam použitých zkratk a symbolů.....	65
9.2	Seznam tabulek.....	65
9.3	Seznam obrázků.....	65
10	Samostatné přílohy.....	67
10.1	Příloha č. 1 – Dotazník.....	67
10.2	Příloha č. 2 – mapa hipostezek Pardubického kraje s vyznačenými farmami .	69
10.3	Příloha č. 3 – Návrh propagačního letáku hřebčína Karlen.....	70

1 Úvod

Říká se, že nejkrásnější pohled na svět je z koňského hřbetu. Milovníci koní tuto větu určitě potvrdí, protože nikde jinde nemá člověk takový pocit sounáležitosti se zvířetem a okolní přírodou jako při vyjížděce na tomto čtyřnohém příteli. Stále se zvyšující oblibu jízdy na koních a zájem o pozorování nebo pohlázení samotných koní zaznamenali i majitelé koní a proto se někteří z nich rozhodli využít tohoto pozitiva a pustili se do podnikání v agroturistice. V souvislosti s rozvojem agroturistiky vznikla spousta agroturistických středisek, statků, zemědělských usedlostí nebo ekologických a koňských farem. Dovolená na venkově přináší turistům vytoužený klid, únik před ruchem měst a velkoměst, ale také možnost seznámit se životem na venkově, tradicemi a ochutnat místní speciality. Naše republika a zvláště Pardubický kraj mají pro provozování agroturistiky velký potenciál, protože takovou koncentrací přírodních zajímavostí, kulturně-historických památek, krásné přírody a zachovalost venkovského charakteru obcí nikde jinde nenajdete.

Agroturistika a její vliv na rozvoj venkovských regionů je hlavním námětem této diplomové práce. Jsou zde rozebrány dvě farmy podnikající v hipoturistice z Pardubického kraje. Farmy jsou odlišné, co se týká velikosti a škály služeb i vlastního zaměření. Je zhotovena ekonomická kalkulace hospodaření, zpracovány dvě SWOT analýzy, posouzen způsob spolupráce s ostatními institucemi a navržen vhodný způsob propagace. Pro získání potřebných informací pro tuto práci bylo provedeno dotazníkové šetření. Výsledky průzkumu ukazují, že zájem turistů o agroturistické služby je značný a lze předpokládat, že bude růst i v budoucnu.

2 Cíl práce

Obecně se bude práce zabývat problematikou venkovské turistiky a jejím vlivem na rozvoj venkovského prostoru. Cílem práce bude zjistit aktuální stav venkovské turistiky v České republice s konkrétním zaměřením na situaci v Pardubickém kraji. Bude se jednat o práci projektového typu, která rozebere jedno odvětví agroturistiky, kterým je podnikání koňských farem v okolí České Třebové. Práce posoudí, jak podnik hospodaří a jakým způsobem přítomnost takového podniku ovlivňuje návštěvnost regionu. Dalším cílem je stanovit jaké výhody a nevýhody farmy pro region přináší a jak spolupracují s dalšími institucemi (vzdělávacími zařízeními, cestovními kancelářemi apod.). Práce rozebere, jakým způsobem se koňské farmy prezentují veřejnosti, a bude se snažit vyvrátit hypotézu, že jsou turisté špatně informováni o službách, které koňské farmy nabízejí.

3 Literární přehled současného stavu problematiky

3.1 Agroturistika

Agroturistika je produkt cestovního ruchu, který má své vlastní specifické zázemí. Agroturistika umožňuje přímý kontakt turistů a návštěvníků se zemědělským prostředím jako jsou např. lesy, rybníky, pole a louky, které jsou ve vlastnictví jejich majitele podnikajícího v agroturistice. Tento podnikatel nabízí služby, které mají zázemí v zemědělském hospodářství, nebo na ně tyto služby organicky navazují. Jedná se především o stravování (např. biopotraviny, regionální pokrmy, typická venkovská strava), zemědělské činnosti (turisté se přímo zapojí do chodu hospodářství, pomáhají při sběru plodů, pasou hospodářská zvířata, uklízejí stáje či chlévy atd.), projížďky na koních (nebo také v kočárech a bryčkách), lov zvěře, rybaření, houbaření, sběr lesních plodin a další doprovodné programy v závislosti na charakteru a klimatu okolní krajiny (v létě pěší turistika, cykloturistika a plavání; v zimě bruslení, lyžování, bobování atd.).

Hesková (2011) vysvětluje pojem agroturistika jako soubor činností spojených s cestováním a pobytem lidí ve venkovském prostředí.

Podle Čertíka a kol. (2000) je agroturistika forma cestovního ruchu, která spojuje zemědělskou práci s rekreací návštěvníků.

Dudák a Pavelka (2012) definují agroturistiku jako moderní způsob trávení volného času, jehož obliba neustále roste. Říkají, že k lákadlům agroturistiky patřila možnost práce na farmě, na zahradě nebo v sadu, ale tato její původně hlavní součást ustupuje do pozadí. Naopak roste význam jiných jejích předností: kontakt se zvířaty (mající často terapeutické účinky), vyjížďky na koních, ochutnávky domácí kuchyně, zážitky z lidové architektury, poznávání venkovského folkloru, tradic a řemesel, souznění s okolní přírodou, rybaření, cyklovýlety a hlavně klid.

Pourová (2000) spojuje agroturistiku s napodobováním tradičních i současných venkovských prací a rituálů. Smyslem je poznání života zemědělců a venkova, blízký kontakt se zvířaty a zemědělskými plodinami. Dochází ke zlepšení vztahu k půdě a posílení vlasteneckých pocitů sounáležitosti s kořeny českého národa a obyvateli venkova a k poznání

jejich každodenní práce. Agroturistika se podílí na udržování a rozšiřování kulturních a sociálních vazeb.

Oblíbenost agroturistiky dokazují statistické údaje Robertse et al. (2001). Uvádějí, že turistika ve venkovských oblastech tvoří 10 až 20 procent celkové turistické aktivity a každý rok si 23 % evropských rekreantů vybere venkov jako cíl pro svou dovolenou. O vzrůstajícím zájmu o turistické aktivity ve venkovských oblastech hovoří i Fleischer et al. (2000). Zvýšený zájem vedl v průběhu posledního desetiletí ke vzniku malých a středních podnikatelů z řad venkovské populace a předešel tak migraci obyvatel z venkova a pomohl zvýšit zaměstnanost a sociální blahobyt.

V České republice byl pojem agroturistika do nedávné doby ještě neznámý, protože české venkovské oblasti nepařily mezi cíle vyhledávané českými turisty, přestože k tomu měly velký potenciál. Situace se začala měnit až v průběhu posledního desetiletí, kdy městští obyvatelé zjistili, že klidný venkov je ideálním místem pro únik od jejich uspěchaného životního stylu plného stresu a techniky.

3.1.1 Historie a vývoj agroturistiky

Venkovská turistika a agroturistika se v Evropě rozvíjí již řadu let, v České republice však kvůli politické situaci získala na významu až v posledních letech. Stříbrná (2005) napsala, že zájem o rekreaci na venkově se objevil již v devatenáctém století jako reakce na stres a špínu rodících se průmyslových měst a aglomerací. Dále Stříbrná (2005) pokračuje, že moderní venkovská turistika, která se začala prosazovat v sedmdesátých až devadesátých letech dvacátého století, je však v mnoha ohledech odlišná. Jako důvod uvedla Stříbrná (2005) vyšší počet turistů, kteří se venkovské turistiky účastní a také cestovní vzdálenosti jsou delší díky soukromému automobilismu a mezinárodně dostupnému pronájmu aut. Za nejdůležitější Stříbrná (2005) považuje fakt, že cestovní ruch se rozvíjí ve venkovské krajině všeho druhu. Už není jen otázkou velkých a specializovaných středisek, ale rozšířil se i do malých měst.

Míkula (1995) komentuje vývoj agroturistiky tak, že dovolená na venkově není žádná novinka 90. let, i když se dříve nenazývala agroturistikou. Na rozdíl od naší země, kde

kontinuita byla přerušena, v západní Evropě nastal rozmach tohoto způsobu trávení dovolené zvláště v 80. letech, spolu s rozšiřujícím se povědomím o ohrožení a nutné ochraně přírody.

O pomalém vývoji nejen agroturistiky, ale všeobecně venkovské turistiky v naší republice píše Šimková et al. (2008). V mnoha zemích jsou venkovské oblasti méně rozvinuté a mají mnoho specifických problémů. Toto je také případ České republiky, kde byly venkovské oblasti po mnoho let mimo obecný zájem. To zapříčinilo nežádoucí situaci českých farmářů (zvláště těch menších), vysokou míru nezaměstnanosti, nedostatek financí a legislativní podpory, které by podpořili investice a tvorbu nových pracovních míst. Situace se změnila po vstupu České republiky do Evropské unie. Členské státy Evropské unie všeobecně chtějí zvýšit kvalitu života, odstranit nebo zmírnit regionální rozdíly a zajistit udržitelný rozvoj venkovských oblastí. Jeden ze způsobů, jak udělat venkovské regiony atraktivnější a pomoci jim vyřešit problémy zemědělského podnikání jsou různé formy venkovské turistiky, zvláště agroturistiky. Tento alternativní způsob zemědělského podnikání může být užitečný pro navrácení ziskovosti, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a vznik nových pracovních míst. Venkovská turistika může být také prospěšná pro revitalizaci a oživení sociálního prostředí.

Problémy rozvoje venkovské turistiky rozebírá Ryglová et al. (2007). Uvádí, že venkovská turistika v České republice je stále v počáteční fázi svého vývoje a není tak rozvinutá jako v některých státech západní Evropy. Je to především kvůli nedostatku většího obnosu finančních prostředků a zároveň nedostatečně velké státní podpoře s tím související. Další komplikací se jeví také nedostatečné povědomí o možnosti získání podpory v tomto sektoru, stejně jako nedostupnost pro malé podnikatele. Jako další překážku můžeme zmínit současný legislativní systém, byrokracii, stav komunikační a turistické infrastruktury, strach ze sousedů, intolerance a ztráty soukromí a také neznalost a malá zkušenost.

Venkovské turistice a agroturistice se v současné době věnuje nespočet organizací, firem, sdružení či jednotlivců. Jedním významným sdružením je např. Svaz venkovské turistiky, což je vlastně dobrovolné, nepolitické profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu, založené v roce 1997. Svaz chce svojí činností přispět k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova.

Asi nejznámější organizací věnující se cestovnímu ruchu je agentura CzechTourism, která je státní příspěvkovou organizací a byla zřízena Ministerstvem pro místní rozvoj. Jejím základním posláním je propagace České republiky jako destinace cestovního ruchu u nás i v zahraničí.

K významným zahraničním organizacím patří společnost EuroGites. Jedná se o evropskou federaci venkovské turistiky nabízející informace o venkovské turistice v jejich 27 členských státech.

3.1.2 Agroturistika v České republice (ČR)

Podnikatelé, kteří ke své zemědělské činnosti připojují také nabídku agroturistiky, mívají většinou odpovědný vztah k přírodě a životnímu prostředí a svou činností přispívají k zachování české kulturní krajiny. Jedná se hlavně o ekologické farmy (např. Ekologická farma Arnika v Ležnici nebo Ekofarma Sádky v Kunovicích). Některé agroturistické lokality ČR jsou tvořeny pouze malými chaloupkami s drobným hospodářstvím, ale je možné se setkat také s většími zemědělskými usedlostmi a honosnými statky. Turisté si tak mohou vybrat mezi skromnými (téměř přírodními) podmínkami pro ubytování až po vybavené apartmány se širokou nabídkou služeb. Pro českou (ale i zahraniční) agroturistiku je příznačná obliba koní a jezdeckví. Agroturistika není statický typ turistiky - nabídka lokalit pro agroturistiku se zvyšuje, jiné lokality naopak zanikají. Na konkrétní nabídku má vliv také roční období a počasí.

3.1.3 Agroturistika v Pardubickém kraji

Území turistického regionu Východní Čechy je rozděleno do pěti turistických oblastí: Pardubicko, Chrudimsko-Hlinecko, Orlické hory a Podorlicko, Českomoravské pomezí a Králický Sněžník a tvoří ho dva kraje: Královehradecký a Pardubický. Tato práce se zaměřuje na kraj Pardubický. Pardubický kraj má svým návštěvníkům rozhodně co nabídnout. Kromě zajímavých kulturních a historických památek a významných míst v něm lze objevit spoustu míst vhodných pro provozování agroturistiky. Pro milovníky tohoto odvětví cestovního ruchu nabízí Pardubický kraj pobyty na venkovských farmách - např. na Farmě Slunečný dvůr v Morašicích, na Ekofarmě v Nasavrkách, na Kovářově dvoře v Potštejně nebo

je možnost ubytování na statku U Broučků v Cotkytli). V Pardubickém kraji je také množství koňských farem.

O koních se zmiňují také Dudák a Pavelka (2012) v tom smyslu, že z hlediska agroturistiky by bylo možné Východní Čechy nazvat regionem koní – lze zde navštívit Hipologické muzeum v zámku ve Slatiňanech, hřebčiny v Kladrubech a Slatiňanech i dostihové závodiště v Pardubicích. V Železných horách je zřejmě nejhustší síť hipostezek u nás. Autoři ve své knize detailně představili např. Bio-farmu Knápkovi z Horních Heřmanic, Penzion Kolesa v Kladrubech nad Labem a Statek U svatého Jána. Dalších provozovatelů agroturistiky v regionu je však spousta.

3.1.4 Ubytování v agroturistice

Stříbrná a kol. (1996) popisují, že ubytovací služby, které jsou základem rozvoje cestovního ruchu, mohou mít v případě vesnické turistiky a agroturistiky nejrůznější formy (ubytování v soukromí, ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních). Agroturistika se však většinou přiklání k podobě ubytování v soukromí. Obě formy však mají méně komorní podobu, tzn., že se nejedná o velká ubytovací zařízení (s maximální kapacitou 50 lůžek) a na zemědělské farmě pak dokonce o kapacitu ještě nižší (maximálně 12 lůžek). Ubytovací kapacita není dána předpisy, ale dlouholetými zkušenostmi se zajišťováním služeb charakteristických pro tento produkt cestovního ruchu.

Agroturistika není masový typ cestovního ruchu, nýbrž se vyznačuje individuálním přístupem ke každému klientovi, respektováním klientova soukromí a zároveň jde o přátelský, ohleduplný vztah k přírodě. Příroda je totiž v tomto produktu cestovního ruchu důležitou turistickou atrakcí. Stříbrná a kol. (1996) dodávají, že ve vesnické turistice a agroturistice je možné vhodným způsobem kombinovat dva typy ubytování – tj. ubytování v soukromí a ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních. Ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních nezahrnuje pouze malé hotely či penziony, ale i táboření a kempování na pozemcích, patřících převážně majitelům zemědělských farem různého zaměření.

3.1.4.1 Zájmové skupiny o ubytování v agroturistice

Aby bylo podnikání v agroturistice úspěšné, je nezbytné znát přání a požadavky klientů. Návštěvníci mají čím dál vyšší nároky a požadavky a proto je důležité poskytovat kvalitní a bezchybné služby. Základní nabídku, kterou tvoří ubytování a stravování je třeba rozšířit o další služby, které klientům zpříjemní pobyt na farmě. Nabídku služeb je potřeba přizpůsobit podle toho, o kterou cílovou skupinu návštěvníků se jedná.

Stejného názoru je Mikula (1995), který vysvětluje, že k přednostem dobrých hostitelů patří i jejich umění naslouchat problémům hostů. Je důležité snažit se rozvíjet činnosti, o které mají hosté zájem (občas to jde i bez velkých finančních a organizačních potíží). Jde to zpravidla tehdy, pokud jsou k dispozici další prostory pro odpočinek a zábavu v domě, statku, nevyužívané stodole, kůlně, pergole nebo zahradě.

Existuje několik zájmových skupin podle jejich představ o rekreaci na statku:

- a) **Důchodci** – potřebují pokoje vybavené sociálním zařízením, prostory pro odpočinek, je pro ně důležitá možnost sledování televize, upřednostňují klidný dům bez dětí a kuchyni s nabídkou lehkých jídel.
- b) **Rodiny s dětmi** – vyhledávají prostory pro hraní – venkovní hřiště (pískoviště, prolézačky, skluzavky), dětské koutky, bazén, prostory pro grilování a uvítají nabídku animačních služeb pro děti i přítomnost zvířátek přímo na farmě nebo jejím v blízkém okolí.
- c) **Děti v doprovodu dospělých, skupina dětí** – patří sem školy v přírodě, skautské tábory, nebo jazykové kurzy. Pro ubytování této zájmové skupiny je nutné dodržovat přísné hygienické a stravovací předpisy a mít předem připravené programy. Nároky na ubytování nejsou vysoké, ale v ubytovacím zařízení by neměly chybět větší společné prostory. Děti by mít možnost vyžití v bezprostředním okolí farmy.
- d) **Sportovně založení lidé** – těmto lidem by měla být umožněna realizace sportů, kvůli kterým přijeli a to přímo na statku nebo v jeho okolí. Jde např. o pěší turistiku, cykloturistiku, tenis, stolní tenis, golf, minigolf, lyžování atd. Na statku by neměla chybět ani půjčovna sportovních potřeb, kol nebo lyží.
- e) **Milovníci přírody** – požadují mít připravené pěší túry za zajímavostmi kraje (značené stezky, naučné stezky), možnost sbírání hub a lesních plodů, pozorování zvěře či

ptactva. Do této kategorie patří i odborné exkurze ekologů. Můžeme jim nabídnout vlastní produkty zdravé výživy a bioprodukty. Nejsou nároční na komfort a kvalitu ubytování.

- f) **Hosté s dietou** – stravování by mělo být přizpůsobeno zdravotním problémům hostů. Tito hosté nesportují, nemají zájem o žádné práce na statku. Na druhou stranu očekávají nabídku kulturních památek a zajímavostí v okolí. Ubytování těchto lidí není vhodné kombinovat s dětmi nebo sportovně založenými hosty.
- g) **Tělesně postižení** – ubytování této zájmové skupiny vyžaduje nákladné speciální stavební úpravy, jako jsou bezbariérové přístupy do pokojů, bezbariérová WC, nájezdy u vstupu do obytných prostor statku, cesty bez schodů a jiných překážek, atd.
- h) **Absolventi kurzů** – jim musíme nabídnout především vhodné a klidné prostředí k výuce a zajímavé okolí.
- i) **Kluby a spolky** – upřednostňují víkendové nebo mimosezónní pobyty. Očekávají pestrou nabídku služeb, zábavy a vyžití na statku nebo v jeho okolí. Je nutné mít větší počet ubytovacích kapacit, pokud by byly kluby či spolky početnější. Nevýhodou ubytování této skupiny je především hluchost, proto není vhodné kombinovat s ubytováním ostatních zájmových skupin.

3.1.5 Vliv agroturistiky na rozvoj venkovského prostoru

Stříbrná (2005) zjistila, že zkušenosti získané v evropských, amerických a australských venkovských regionech prokazují, že venkovská turistika je růstovým ekonomickým faktorem a z tohoto důvodu je její rozvoj i předmětem vládních podpor.

Stříbrná a kol. (1995) popisují, že rozvoj venkovské turistiky a jejího specifického produktu - agroturistiky patří mezi důležité nástroje ekonomického oživení regionů, které byly postiženy restrukturalizací zemědělské prvovýroby a transformačními a restitučními majetkovými procesy. Přináší nejen vznik nových podnikatelských aktivit, ale zejména napomáhá vzniku nových pracovních příležitostí a v této souvislosti i stabilizaci venkovského obyvatelstva. U nás tento produkt existoval ve specifické podobě, kterou je chataření a chalupaření bez přímé souvislosti se zemědělským prostředím.

Pourová a Stříbrná (2003) dodávají, že přes mnohé nedostatky se cestovní ruch na venkově prosazuje a rozvíjí díky úsilí mnoha nadšenců, především na regionálních a místních

úrovních. Ti všichni si uvědomují, že ČR svými přírodními krásami, turisticky atraktivní polohou, kulturním a historickým potenciálem nabízí k uplatnění této formy podnikání v rozvoji venkova. Podmínky pro provozování agroturistického byznysu jsou však v jednotlivých krajích, okresech, ale i obcích České Republiky rozdílné.

Pásková (2009) vidí hlavní význam agroturistiky v regionech v tom, že podporuje udržitelný rozvoj, jehož hlavní náplní je vyhovět požadavkům současné populace, aniž by bylo ohroženo uspokojení potřeb příštích generací. Snaží se o zachování kulturních hodnot, památek a tradic, přispívá k ochraně životního prostředí a ke krajinnotvorbě.

3.1.6 Podpora podnikání v agroturistice

V současné době lze získat finanční podporu na podnikání v agroturistice ze dvou zdrojů – ze státních prostředků nebo prostředků Evropské unie. Státní dotace jsou poskytovány na základě zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství. V souladu s tímto zákonem se každý rok vydávají „Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací.“

Podle Koncepce chovu koní (2013) byly pro rok 2014 schváleny Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR tyto podpůrné programy:

- a) 2. A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat – cílem je zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č.154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a vyhlášek MZe, kterými se provádějí některá ustanovení tohoto zákona a zákona č.166/1999 Sb.
- b) 5. Podpora Zemských hřebčinců Písek a Tlumačov - podpory jsou poskytovány na zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní.
- c) 6. Genetické zdroje - program zajišťuje zachování genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství pro trvalý rozvoj agrárního sektoru a zachování kvality venkovského prostoru, prostřednictvím naplňování Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství, program je také v souladu s textem mezinárodní úmluvy uvedené jako Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 134/1999 Sb., o sjednání Úmluvy o biologické rozmanitosti a Globálním akčním plánem pro živočišné genetické zdroje (FAOa, 2007).

d) 9. A. Speciální poradenství - podpora poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu ke šlechtění hospodářských zvířat.

Příjemci dotací pro provozování chovu koní jsou: chovatelé, uznaná chovatelská sdružení (uznaná ministerstvem zemědělství dle § 5 plemenářského zákona a která jsou zodpovědná za šlechtění koní a vedení plemenných knih), osoby k provádění kontroly užitkovosti, posuzování koní a k provádění výkonnostních zkoušek a kontrol užitkovosti (dle § 3 plemenářského zákona), osoba pověřená dle § 16 zákona č.154/2000 Sb. (plemenářského zákona) – inseminační stanice, Zemský hřebčinec Písek s. p. a Zemský hřebčinec Tlumačov, sap.

V novém programovacím období r. 2014 – 2020 se v rámci několika opatření Programu rozvoje venkova počítá s pokračováním podpory chovu koní. Potenciální příjemci dotace budou moci čerpat dotaci na výstavbu nebo rekonstrukci stájí, hnojišť a jímek nebo pastevních areálů. Jde např. o nepřímou podporu chovu koní v rámci AEO a podpory LFA oblastí (méně příznivých oblastí), podpory ekologického zemědělství formou platby na údržbu travních porostů (podmínkou pro získání podpory je stanovená intenzita hospodářských zvířat) a modernizace zemědělských podniků.

Také Pena et al. (2015) je toho názoru, že ekonomické činnosti mohou být podporovány z prostředků pocházejících z různých programů evropského rozvoje. Například investice do zařízení pro ubytování na venkově byly klíčovým článkem mnoha rozvojových investic. Proto je velmi důležité pro složky státní správy, aby byly schopny určit klíčový faktor úspěchu v podnikání těchto zařízení a to hlavně z důvodu správného přerozdělení finančních prostředků. Jedním z klíčových a tudíž strategických faktorů úspěchu venkovských ubytovacích zařízení je způsob, jakým tyto firmy dojdou k cenám, které účtují, a jak mohou být ceny ubytování ovlivněny lokalitou, kde podnikají, jejich vnitřními finančními zdroji a zaměřením podniku.

3.1.7 Propagace v agroturistice

Stříbrná (2005) za vhodný typ propagace v cestovním ruchu považuje zapojit se do Svazu podnikatelů ve venkovské turistice a agroturistice s možností získat účast na akcích svazu (propagace na veletrzích a výstavách cestovního ruchu doma i zahraničí, další

poradenská, školicí a propagační činnost); kontaktovat Klub českých turistů v souvislosti s nabídkou ubytovacích a stravovacích služeb na cyklostezce; kontaktovat cestovní kanceláře nebo cestovní agentury ve zdrojových oblastech (Praha, Plzeň, České Budějovice – zejména pro školy v přírodě); kontaktovat se s turistickými informačními středisky místními a ve spádových větších městech (Tábor, České Budějovice, Český Krumlov ap.); vyrobit pohlednice a další propagační materiály o nabízeném produktu cestovního ruchu (raději volit spolupráci s profesionály); vytvořit vlastní internetovou stránku a poskytnout propagační materiál příslušným partnerům.

Za nejlepší formu propagace se ale všeobecně považuje spokojený zákazník. Proto je nutné poskytnout mu širokou nabídku služeb a hlavně dodávat je v co nejvyšší kvalitě.

3.2 Hipoturistika

3.2.1 Koně

Webber et al. (1975) k tématu zmínil, že před miliony lety člověk lovil koně kvůli jídlu. Do konce doby kamenné, asi před 5000 lety, bylo koňské maso hlavním prvkem v jídelníčku člověka. V době bronzové začal člověk poprvé s chovem koní na výkrm, aby získal zásoby jídla při jeho nedostatku. Postupem času se člověk naučil na koni také jezdit a používal ho především k tomu, aby mohl pořádat delší výpravy za hledáním potravy. Využíval jeho přirozené rychlosti a vytrvalosti k uhnání pronásledované kořisti. Webber et al. (1975) dále uvádí, že tím kůň pozbyl důležitosti pouze jako zdroj potravy. Už pračlověk zjistil, že kůň je také ochotný pracovat a tím se stal nezbytnou součástí života člověka a tak tomu je už po tisíce let.

Dušek a kol. (1992) k vazbě mezi člověkem a koněm dodávají že, snad málokterý vztah má v životě lidstva tak hluboký význam jako pouto člověka a koně. Vždyť kůň člověka doprovází jako společník na jeho pouti již více než 6 tisíc let. To si musíme uvědomit i dnes, v moderním světě plném techniky a životního spěchu. A právě v něm hledá člověk oázu klidu, uvolnění a naplnění citového života. Znovu se vrací ke koni, tedy ke zvířeti, které se tak významně podílelo na vývoji lidské společnosti, neboť jí umožnilo poznávat nové země, dobývat je a bránit, hospodářsky je využívat a objevovat a rozšiřovat nové kultury.

3.2.2 Evidence koní

Koncepce chovu koní (2013) uvádí, že od roku 1997 se počty koní v ČR neustále zvyšují. Celkový počet koní se v posledních 10 letech v ČR zdvojnásobil, oproti stavu v roce 2003 stoupl téměř o 40 000 ks. K 1. 6. 2014 je v ústřední evidenci evidováno 80 785 ks koní.

Tabulka 1: Stav koní v ČR 1945 – 2014 (zdroj Koncepce chovu koní, 2013)

r. 1945	r. 1950	r. 1955	r. 1960	r. 1965	r. 1970	r. 1975	r. 1980
44900	40000	33305	23557	11541	75152	35188	25788
r. 1985	r. 1990	r. 1995	r. 2000	r. 2005	r. 2010	r. 2014	
26833	26924	18039	23835	49512	71223	80785	

Přesný přehled koní zajišťuje středisko ústřední evidence koní – Hřebčín Slatiňany, který je součástí Národního hřebčína Kladruby nad Labem s. p. o. Tuto evidenci zajišťuje pro Českomoravskou společnost chovatelů a. s. pověřenou k vedení ústřední evidence všech hospodářských zvířat a evidenci plemenných i neplemenných koní. Pro organizace, které jsou pověřeny vedením plemenných knih, zabezpečuje vedení plemenné knihy. Povinnost označování a evidence koní vyplývá ze zákona č.154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších novel č. 162/2003 Sb., č. 282/2003 Sb., č. 309/2002 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 130/2006 Sb. a č. 32/2011 Sb. (ASCHK, 2015).

3.2.3 Historie a vývoj chovu koní

Misař (2011) označil soužití koně a člověka jako lidské kulturní dědictví, protože žádný jiný vztah člověka a zvířete neměl pro lidstvo takový význam. Rozvoj chovu koní podle něj závisel na potřebě, kulturní vyspělosti a technických možnostech civilizací. Na základě těchto podmínek docházelo k postupné diferenciaci používaných typů. Ty se později stávaly výchozí základnou šlechtění lokálních a kulturních plemen koní.

Bohužel se nedochoval velký počet historických zpráv o chovu koní na území Čech, Moravy a Slovenska. O tom, že slovanské kmeny chovaly a využívaly koně již v období

jejich migrace a osídlení uvedeného území svědčí archeologické nálezy u Libice, hradištní nálezy v okolí Děvína a slovanský hrob v Brně. První písemný záznam evidující chov koní na území našeho státu existuje ve fuldských letopisech z roku 871. Postupem času se zvyšovala potřeba mít vhodné jezdecké koně, a proto na evropských dvorech začali s chovem španělských koní. Ze stejného důvodu založil v roce 1579 císař Rudolf II. Císařské hřebčiny v Kladrubech nad Labem a v roce 1580 v Lipici. Hlavním cílem kladrubského hřebčína byl chov koní pro potřebu císařského dvorního ceremoniálu a také pro armádu. Úspěšný rozvoj hřebčína v Kladrubech nad Labem byl závislý na tom, zda císařové měli zálibu v koních a také na momentální politické situaci v zemi. Hřebčín se nejvíc rozvíjel v době vlády císaře Karla VI., pro kterého byli koně velkým koníčkem. Chov byl v hipologii doplněn koňmi z území, která náležela habsburské koruně mírem z roku 1713. Rozvoj hřebčína bohužel přerušila sedmiletá válka.

K významnému posunu v chovu došlo v roce 1782, kdy byly založeny čtyři stanice tzv. císařských hřebců v útvarech jezdeckých pluků v Poděbradech, Pardubicích, Brandýse nad Labem a Chlumci nad Cidlinou. Šlechtění koní od té doby přešlo do kompetence armády. V 19. století se v hřebčincích zvyšoval počet plemenných hřebců, kteří byli odchováni v rakousko-uherských hřebčíněch. Kvůli různým potřebám armády a jiných uživatelů došlo k rajonizaci chovu koní. Území monarchie bylo rozděleno do pěti chovných oblastí, kterými byla Norická oblast, oblast chovu těžkého pracovního koně, oblast chovu středně těžkého vozového a dělostřeleckého koně, oblast chovu lehčího jezdeckého a vozového koně a oblast chovu lehkého jezdeckého koně a soumara. Každá oblast měla určené poslání, kvůli kterému byla vytvořena.

Kvůli politickým a ekonomickým změnám došlo k výrazným změnám i v chovu koní. Zanikla centrálně řízená ekonomika a to se projevilo změnou ve vlastnictví koní a chovatelských zařízení, ve kterých byly koně šlechtěny a také decentralizací řízení chovu a šlechtitelských kompetencí. Byla obnovena soukromá držba koní, jejímž přínosem byla vlastní iniciativa chovatele ve šlechtění, respektování šlechtitelského programu a taky jeho zodpovědnost za prostředí, ve kterém koně choval. Na druhou stranu však změny ve vlastnictví způsobily zánik většiny státních hřebčínů.

Za největší úspěch v historii chovu koní na našem území je považováno vyšlechtění jediného českého plemena, kterým je kůň kladrubský. Jeho bylo a nadále je neopakovatelným přínosem pro zvyšování lesku a okázalosti ceremoniálních akcí.

3.2.4 Využití koní

Vývojové tendence a požadavky na chov koní popsali Štrupl a kol. (1983) tak, že v zemědělství se s rozvojem mechanizace (výrobní linky) využití koní snižovalo a soustředilo se jen do okrajových oblastí.

Dušek a kol. (1992) dodává, že vlivem mechanizace zemědělské výroby se stavy koní v republice snížili na přibližně 5 % ve srovnání s nejvyšším počtem koní 747 tisíc, dosaženým v roce 1947. Koně se však nadále využívaly v lesním hospodářství k těžbě dřeva a to hlavně v hůře dostupných oblastech. Ve zdravotnictví se koně využívaly jako testovací zvířata k výrobě očkovacích látek a sér (týkalo se to jen zdravých koní ve věku od 4 do 10 let). Zvláštní význam měl a dosud má pro jezdecký a dostihový sport. Počet jezdeckých klubů neustále roste. S tím souvisí i potřeba odborníků v tomto oboru. Dušek a kol. (1992) upozorňují na to, že obdobně jako na jiných úsecích národního hospodářství je žádoucí i v chovu koní zvyšovat odbornou kvalifikaci pracovníků. Základním požadavkem pro kvalifikaci pracovníka v chovu koní je absolvování SOU v Praze – Velké Chuchli, v Kladruzech nad Labem nebo v Šale. Pro jezdce je třeba pořádat doškolovací kursy.

Úloha a poslání koní v dnešní moderní společnosti se neustále vyvíjí. V současnosti využíváme koně především pro zábavu (sport, rekreace, výstavy), částečně u ozbrojených složek (policie) nebo pro obřadní účely. Ve zdravotnictví koně pomáhají při hiporehabilitaci a hipoterapii. Jedná se o velmi oblíbené a účinné léčebné metody především u dětských pacientů trpících různými poruchami nervové soustavy, hyperaktivitou, poruchami učení nebo komunikace nebo ke zmírnění následků po úrazech. V České republice s touto metodou pracuje více než šedesát státních nebo soukromých organizací. Chov koní mimo jiné přináší i nová pracovní místa v různých odvětvích, jakými jsou např. jezdeckví, veterinářství, kovářství, zemědělství, lesnictví, atd. Koně se využívají především ve sportu. Sportovní využití koní je nejen vysoce finančně nákladné, ale i časově náročné a vyžaduje velkou obětavost. Mělo by přispívat hlavně ke zvyšování kvality chovaných koní a s tím související

i kvalitu jezdců. Jezdectví zastřešuje Mezinárodní jezdecká federace (FEI) a v České republice je to Česká jezdecká federace (ČJF).

3.2.5 Chov koní v ČR

V současné době chov koní zastřešuje Asociace svazů chovatelů koní České republiky. Jedná se o neziskovou organizaci podporující svazy chovatelů jednotlivých plemen koní a její hlavní náplní je propagace chovu koní, informační a propagační činnost a evidence a vyhodnocování chovatelských výsledků. Koňské farmy se staly hitem moderní doby a jsou nejrozšířenější formou agroturistiky.

V České republice je chov koní dlouhodobou tradicí. Bohužel i přesto není Česká republika v chovu koní vůči vyspělým zemím ve všech směrech konkurenceschopná. Dokladuje to nárůst importu sportovních koní a koní dalších kategorií. Kratochvíle a kol. (2010) to považují za důsledek jednak zejména čtyřicetileté izolace od vyspělých zemí světa, tak v neposlední řadě i dosud nepřijetím transparentní strategie. Ta by sektor koní představila trhu a tím i stabilizovala subjekty, které v něm sehrávají svou roli, ať již podnikatelské, nebo i další.

Základním prvkem rozvoje sektoru koní je mobilizace privátních zdrojů a vytvoření odpovídajícího institucionální zázemí na celostátní i regionální úrovni s jasným legislativním rámcem. Mělo by se vytvořit takové podnikatelské prostředí, které umožní sektoru chovu koní obstát v konkurenci v rámci globalizovaného trhu a které dbá na důsledné uplatňování tržních principů v ekonomice spočívajících ve vytváření rovných šancí pro všechny podnikatelské subjekty v možnosti využívání podpor a dotací (národních i evropských). V 90. letech v České republice byly vyčleňované prostředky na chov koní nedostatečně cílené, orientovaly se především na plošně uplatňované dotace. Tyto finanční prostředky přispěly k udržení stability, avšak nezvyšovaly úroveň kvality chovu. Mnoho subjektů působících v sektoru koní bylo z řady programů podpor vyloučeno a to zejména z programů podpor podnikání.

Za další důležitý prvek strategie je považováno podstatné prohloubení sektorové a regionální spolupráce především v sektoru zemědělství (chov a ochrana zvířat, veterinární péče, pracovní využití), dále ve vzdělávání, podnikání (zejména v oblasti řemeslných

činností) a sportu a to vše v souladu a v návaznosti na strategická doporučení. Základní problémové okruhy strategie chovu koní tvoří chov hospodářských zvířat a veterinární péče, regionální rozvoj – rozvoj venkova, lidské zdroje, podnikání v sektoru, sport a cestovní ruch. Je nutné vytvořit stabilní soustavu chovatelských svazů a zajistit součinnost státních i krajských orgánů. Mezi rozvojové strategie vystihující globální cíle strategie patří členství ČR v Evropské unii (uplatňování společné zemědělské politiky, zavedení právních norem Evropské unie týkající se chovu a užití koní a hlavně ochrana proti týrání zvířat, regionální politika a využití evropských strukturálních fondů Evropské unie), stále se zvyšující konkurence v rámci globalizace ekonomiky a vytváření vhodného podnikatelského prostředí (s ohledem na regionální disparity). V sektoru koní se nepříznivě projevuje nízká úroveň centrální koordinace jednotlivých odvětvových politik. Dodnes totiž nemá jasně vymezenou působnost v rámci sektorových a oborových politik. Je na něj nahlíženo spíše jako na zájmovou činnost než na standardní sektor podnikání.

ASCHK (2015) upozorňuje na to, že v kontextu jednotné zemědělské politiky EU je nutné vnímat, že přijetí opatření podporující diverzifikaci činností na venkově může vést ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství jako sektoru a zlepšení života zemědělců, stabilitě a rozvoji sociálně ekonomického systému na venkově.

3.2.6 Koňské farmy v Pardubickém kraji

V regionu Východní Čechy je velký počet koní a koňských farem. Tento region je pro chov koní předurčen a má dlouhou tradici, což dokazuje i fakt, že mnoho východočeských měst má koně ve svém znaku (např. Pardubice, Kladruby nad Labem, Slatiňany, Hlinsko nebo Vysoké Mýto). Kůň symbolizuje odvahu a sílu. Nejstarší a nejvýznamnější hřebčín v České republice se nachází v obci Kladruby nad Labem. Pardubice jsou známé svým dostihovým závodistištěm, na kterém se koná nejtěžší dostih v Evropě - Velká pardubická steeplechase. Další významný hřebčín, který je součástí Kladrubského národního hřebčína, je umístěn ve Slatiňanech u Chrudimi. Zde je možné navštívit zajímavé interaktivní muzeum starokladrubského koně Švýcárna. K dalším jezdeckým objektům pardubického kraje patří např. Jezdecký klub Králícko, Andywest ranch v Kuněticích, Jezdecká společnost pod Kunětickou horou, Jízdárna Zlatá Podkova ve Starém Hradišti, Ranch Oklahoma v Hrádku

u Ústí nad Orlicí, Rychnovská Osada v Rychnově na Moravě, Stáj Květná u Svitav a mnoho dalších.

3.2.7 Pojem hipoturistika

V hipoturistice (nebo také jezdecké turistice či turistice na koni) nachází oblibu stále více lidí. Rekreační ježdění a jezdecká turistika má pozitivní vliv na zdravotní stav člověka a to jak po fyzické, tak i psychické stránce. Subjektů zabývajících se hipoturistikou je v současnosti celá řada a proto je tvorba jezdeckých stezek a samotný rozvoj hipoturistiky také součástí Strategických plánů pro rozvoj cestovního ruchu ve většině regionů České republiky.

O přínosu koňské turistiky pro rozvoj regionů hovoří i Kusnierz et al. (2005), kteří rozebírají hipoturistiku jako šanci pro ekoturistiku a agroturistiku. Chudé regiony s nedostatkem lákadel pro turisty, jevící se tím jako turisticky nezajímavé, se mohou zkusit rozvíjet právě prostřednictvím ekoturistiky nebo agroturistiky. Nabídka aktivního odpočinku pro turisty na agroturistické farmě – ve styku s přírodou, s ekologickým jídlem místní tradiční kuchyně – spojená s vyjížděkami na koních je velmi zajímavá zvláště pro zahraniční turisty.

Wyrzykowski (2002) uvádí, že hipoturistika je považována za specializovaný a kvalifikovaný druh turismu, který vyžaduje, aby turisté měli odpovídající schopnosti a organizátoři vlastnili odpovídající zázemí, vybavení a řádnou certifikaci.

Hollý (1998) svojí knihu začíná varováním nadšeným romantikům, že jsou i pohodlnější způsoby poznávání světa než z koňského hřbetu. Za krásy pohledu na svět z koňského sedla se platí úsilím a prací. Čeho však člověk dosáhne bez této „platby“ obvykle za mnoho nestojí. Ti, kteří chápou, ostatně dají za pravdu, že spolupráce s inteligentním a „přeježděným“ koněm, který jim slouží jako dopravní prostředek, patří k vrcholným zážitkům. Noci, probdělé s drkotajícími zuby, unavení koně, zakouřené stany, hladová břicha, bolestivé svaly, kosti, klouby, unavené, ale šťastné pohledy – to všechno jsou atributy jezdecké turistiky, které by měly lidi odradit. Na druhou stranu je to přesně to, proč se turistika v sedle provozuje. Zážitky, na které se vzpomíná desítky let. Málokdo si vzpomene na sice pěknou, ale nekomplikovanou túru krajinou, která mu nepřinesla nic mimořádného. Naopak – právě mimořádné a nestandardní zážitky – pozitivní i negativní – jsou zdrojem emocí, které mohou být ve finále pozitivní. Aby nepříjemné pocity nebyly nebezpečné, aby

nedocházelo k poškození zdraví koní ani jezdců, aby byl skutečně nejkrásnější pohled na svět z koňského hřbetu, je třeba mnohé znát. Moudrý člověk se učí chybami druhých.

Jezdecká turistika (nebo také turistika na koni či hipoturistika) je v současnosti jedním z hlavních trendů venkovského cestovního ruchu. Umožňuje aktivní trávení volného času v přírodě, budování vztahu ke zvířatům, krajině a životnímu prostředí a zároveň napomáhat s rozvojem cestovního ruchu na venkově. Historie jezdecké turistiky v České republice není dlouhá, ale má velkou šanci pro rozvoj i v rámci celosvětového měřítka. Vděčí za to příznivému legislativnímu prostředí, vhodným přírodním podmínkám a prostupnosti terénu a hlavně díky unikátní jednotné celostátní metodice pro vytváření systému jezdeckých stezek a stanic. Hipoturistika je také ekonomicky přínosná, zvláště v horských oblastech. Zemědělcům pomáhá při diverzifikaci činností a přináší nabídku nových pracovních míst. Rozvoj jezdecké turistiky nevyžaduje vybudování náročné infrastruktury nebo finančně náročných zařízení. Jedinými potřebnými investicemi jsou investice do zařízení nutných pro zajištění bezpečnosti, správné zoohygieny a orientačnímu značení v terénu. Zájem o agroturistiku a využití jezdeckých stezek roste nejen u majitelů koní, ale také u jezdců, kteří si koně půjčují. O využívání stezek v České republice se zajímá také stále více jezdců ze zahraničí, hlavně ze sousedících států.

Zeipelt a kol. (2010) říkají, že odlišnost turistiky na koni spočívá nepochybně v tom, že na rozdíl od turistiky pěší, cykloturistiky, ale i na rozdíl od mototuristiky a vodní turistiky je něčím relativně novým, netradičním, a také není tak masová. Z toho vyplývá malá obecná informovanost o fungování, potřebách a možnostech turistiky na koni.

3.2.8 Cílové skupiny hipoturistiky

Zeipelt a kol. (2010) za cílové skupiny hipoturistiky označuje provozovatele stanic turistiky na koni, jezdce (majitele vlastních koní), jezdce na pronajatých koních, majitele koní, kteří koně zapůjčují a poskytují jezdcům doprovod, turisty – rodiny s dětmi a skupiny, včetně skupin, ve kterých ne všichni členové chtějí jezdit na koni, turisty každého věku, kteří chtějí koně třeba jen obdivovat a pohládit a organizátory systému stanic a značených jezdeckých stezek.

3.2.9 Formy hipoturistiky

K základním formám jezdecké turistiky řadí takové formy, kdy jezdec mimo vytrvalostního zatížení organismu a sportovně-technické stránky pohybu v přírodě, dokáže vnímat i okolí, kterým projíždí. Za pomocné formy jezdecké turistiky považuje takové formy, které upřednostňují pohybovou nebo technickou stránku před poznávací. Mezi základní formy jezdecké turistiky patří výlety a túry na koni, putování na koni a vycházky na koni. Vycházky na koni jsou základem celé turistiky. Jedná se o ježdění v terénu, které má pohybovou, technickou a poznávací složku. Jezdí se po dobu jedné až čtyř hodin a musí se překonat vzdálenost minimálně sedm a maximálně třicet kilometrů. Vycházky slouží k tomu, aby jezdci získali větší jistotu v sedle a naučili se pravidlům jízdy v terénu. Pro koně je to skvělá rehabilitace – získávají na chodivosti a upevní se jim šlachový aparát (hlavně u hrudních končetin). Výlety a túry trvají zpravidla celý den a překoná se při nich vzdálenost od třiceti do sedmdesáti kilometrů. Mají stejné složky jako vycházky na koni, přičemž se klade největší důraz zejména na poznávací a pohybovou složku. O putování na koni hovoříme v případě, kdy je spojeno několik celodenních túr do jednoho celku. Hlavní úlohu zde má složka poznávací. Putování je náročné na přípravu a organizaci a je k němu potřebné odpovídající zázemí pro jezdce i koně na trasách. K pomocným formám jezdecké turistiky řadí Hollý (1998) především distanční sport (koňské maratony), orientační závody na koni a jezdecké hry (westernové soutěže).

3.2.9.1 Typy koní pro hipoturistiku

Hlavní charakteristikou jezdecké turistiky je pobyt v přírodě. Proto je důležité, aby měl kůň pro tuto činnost všechny předpoklady. Mělo by se jednat o koně zdravého, otužilého, měl by mít v pořádku nohy a pevná kopyta. Také by měl být nenáročný na stravu a dobře krmitelný. Povaha koně pro turistické ježdění je také velmi důležitá. Kůň musí být klidný a vyrovnaný, nesmí se lekat, kopat nebo dokonce kousat. Také by se měl dobře snášet s ostatními koňmi a pro ulehčení nasedání a vysedání by to měl být kůň nižšího věku.

3.2.9.2 Hipostezky

Destinační společnost Východní Čechy (2011) uvádí, že ve Východních Čechách došlo v posledních letech k velkému rozmachu značených jezdeckých stezek v délce téměř 600 km. Nacházejí se především na Chrudimsku a Pardubicku a nové trasy vznikají také v Orlických nebo Železných horách. Jezdecké stezky jsou označeny bílým čtvercem s modrým, červeným nebo žlutým kruhem uprostřed. Na stezkách vznikají úvaziště, stanice pro přespání i půjčovny koní. Návštěvníci, kteří se z nějakého důvodu jízdy na koňském hřbetu obávají, mohou využít možnosti romantických vyjížděk v kočáru.

Na jezdeckých stezkách, stejně jako na jiných komunikacích, je nutné dodržovat určitá pravidla. Dochází totiž ke křížení s ostatními značenými trasami, jako jsou turistické a cykloturistické stezky, se silnicemi pro motorová vozidla a mohou vést po soukromých cestách a pozemcích. Pro hipostezky platí základní pravidla chování na jezdecké trase a také jezdecký řád – např. maximální povolený počet koní ve skupině je stanoven na deset, skupinu musí vést průvodce nebo vedoucí skupiny, jízdni skupina se povinná držet se vyznačené trasy a musí dbát místních omezení nebo nařízení (např. omezení provozu v některých úsecích trasy). Jezdci musí být ohleduplní k ostatním uživatelům tras (cyklistům, chodcům), nesmí jezdit rychle, mohou se předjíždět jen v bezpečné vzdálenosti a nesmí tábořit mimo vyznačené tábořiště.

Dle Destinační společnosti Východní Čechy (2011) je v Pardubickém kraji 16 značených jezdeckých tras. Je to např. jezdecká páteřní trasa Polička – Chrastavec v délce 21,9 km vhodná i pro začátečníky, 20 km trasa Pardubicemi s průjezdem centrem města pro mírně pokročilé jezdce nebo trasa Lanškrounsko “B“ v délce 23 km kolem lanškrounských rybníků a Jakobovic vhodná spíše pro pokročilejší jezdce.

Seznam jezdeckých tras s mapou je uveřejněn na internetu nebo je k dostání v podobě přehledné mapy na turistických informačních centrech po celém území České republiky.

Z výše uvedeného vyplývá, že Pardubický kraj má díky množství značených jezdeckých stezek, zázemí pro jezdce i koně, čistému ovzduší a ideálním přírodním podmínkám obrovský potenciál pro rozvoj agroturistiky a především agroturistiky s koňskou tematikou. Dokládá to také velký počet farem, které již v tomto kraji existují. Několik z nich

má již dlouholetou tradici a zájem turistů o jejich návštěvu i nadále trvá. Proto je vlastní projektová část práce zaměřena na popis dvou koňských farem, které jsou zaměřeny na provozování agroturistiky, která má určitě nezanedbatelný vliv na rozvoj venkovských regionů. Její přínos je popsán v následujících kapitolách.

4 Zhodnocení podkladových údajů

4.1 Postup při vypracování samostatné práce

Analýze obou farem předcházelo studium odborné literatury, odborných článků a bylo využito i některých internetových zdrojů související s agroturistikou, hipoturistikou a chovem koní. Zdrojem potřebné knižní literatury byla Městská knihovna Praha a Knihovna města Hradec Králové.

K popisu farem bylo využito observačních metod – bylo uskutečněno několik návštěv v obou lokalitách a to konkrétně dvě ve Stáji Manon a tři v hřebčíně Karlen. V průběhu návštěv byla pořízena fotografická dokumentace a to fotoaparátem značky Sony DSC-W120. K detailnějšímu rozboru farem bylo využito informací od majitelů farem, kteří poskytli pro sepsání této práce své informační materiály, vlastní fotodokumentaci a zodpovídali cílené dotazy potřebné pro vysvětlení problematiky.

Kvůli informacím o cestovním ruchu v České Třebové a jejím okolí byl navštíven Městský úřad a turistické informační centrum v České Třebové. Z turistického informačního centra byla získána přehledná mapa hipostezek Pardubického kraje.

4.1.1 Metodika ankety

Před zahájením samotného výzkumu bylo nutné stanovit, co bude vlastním předmětem zkoumání, jakým způsobem bude nejlepší postupovat a jak bude výzkum proveden. Výzkum byl zaměřen na potvrzení či vyvrácení jedné hypotézy, zda jsou turisté špatně informováni o službách, které koňské farmy nabízejí. Jako metoda výzkumu bylo zvoleno dotazníkové šetření. Toto šetření trvalo jeden kalendářní měsíc a bylo směřováno na širokou veřejnost, na osoby obou pohlaví a všech věkových kategorií. Nejdříve byl sestaven seznam otázek, které budou položeny. Poté byly otázky správně formulovány a uspořádány do logických bloků. Do úvodní části dotazníku byl doplněn odstavec s instrukcemi k vyplnění dotazníku. Dotazník byl rozšířen několika způsoby a to prostřednictvím e-mailové korespondence, vyvěšením v mateřském centru Česká Třebová a dotazováním klientů cestovní kanceláře ČiLe v České Třebové

Anketa byla provedena na základě žádosti o vyplnění dotazníku (Příloha č. 1). Celkem bylo požádáno o zpracování dotazníku 120 osob. Z tohoto počtu dotazník vyplnilo celkem 96 respondentů - 55 žen a 41 mužů. Dotazník obsahoval 11 uzavřených otázek a 1 otázku otevřenou - dopisovací. Díky jednoduchosti otázek byl dotazník časově nenáročný, respondentů zabral maximálně 3 minuty. Po uplynutí měsíční lhůty pro sběr informací došlo k podrobnému vyhodnocení dat z vyplněných dotazníků. Konkrétní výsledky z průzkumu jsou uvedeny v kapitole 6. 3. Vzhledem k zajištění relevantnosti výsledků byla zachována anonymita respondentů.

5 Vlastní projekt

Projektová část této práce je věnována rozboru dvou koňských farem z Pardubického kraje, konkrétně z okolí České Třebové - stáji Manon a hřebčínu Karlen.

5.1 Charakteristika farmy - stáj Manon

5.1.1 Historie

Stáj Manon má mnohaletou tradici. Byla založena v roce 1992 panem Jiřím Skřivanem, který po svém návratu ze zahraničí o rok dříve zakoupil zemědělskou usedlost nedaleko Litomyšle, kterou kompletně zrekonstruoval a začal zde provozovat sportovní stáj. V roce 1995 byla stáj přestěhována do nově vybudované moderní stáje v Litomyšli. Areál se nachází nedaleko centra města a díky svému vybavení poskytuje koním i jezdcům ideální podmínky pro trénování. Areál se skládá z patnácti vnitřních a čtyř venkovních boxů, výběhů, dvou solárií, mycího box, pískové jízdárny o rozměrech 30 x 40 m, kolotoče pro šest koní a přenosné kryté haly s rozměry 18 x 30 m, která umožňuje celoroční provoz. V roce 1997 se začal stavět přírodní jezdecký areál u Primátorské hráze, který se využíval pro pořádání jezdeckých závodů. Tvoří ho pískové kolbiště 40 x 60 m, tribuna a travnaté kolbiště s opracovištěm. Každoročně se zde konalo asi osm jezdeckých akcí. Jednou z nejvýznamnějších akcí byla tradiční Velká cena Litomyšle v parkurovém skákání, která je od roku 2002 součástí prestižního celorepublikového seriálu Český skokový pohár.

Nově se všechny jezdecké akce konají v areálu hřebčína Suchá a aktivity Stáje Manon se tím mohly rozšířit. Hřebčín byl založen díky státní podpoře z programu Ministerstva pro místní rozvoj. Stavba byla dokončena na podzim roku 2007 a vzniklo zde 30 stájových boxů pro koně, jezdecká krytá hala o rozměrech 23 x 66 m a penzion Jízdárna Suchá s restaurací a ubytováním. Nový areál nabízí kvalitní zázemí pro jezdce i koně. Koná se zde velký počet jezdeckých akcí, např. v roce 2012 zde bylo uspořádáno více než 40 akcí - jezdeckých závodů, veřejných tréninků, akcí pro chovatele koní, soustředění a jezdeckých her nebo táborů pro děti. V roce 2009 došlo k úpravě povrchu venkovního kolbiště, byl zde položen kvalitního pískový povrch s geotextilií a byl dodán nový překážkový materiál.

Majitel stáje Manon a hřebčína Suchá se jmenuje Jiří Skřivan. Narodil se 17. října 1967 a začal závodit ve svých 12 letech. První parkurový závod vyhrál na koni Manon, po kterém pojmenoval svou současnou stáj. Společně s bratrem Rudolfem patřil k velmi úspěšným jezdcům ve své kategorii a pravidelně v soutěži obsazoval první tři místa. Od roku 1989 Jiří Skřivan působil v zahraničí, kam odjel, aby získal nové zkušenosti. Začínal ve Švýcarsku, ale později se přesunul do Irska, kde absolvoval stáž u Paula Darragha. Po několika měsících se opět vrátil do Švýcarska do stáje jednoho z nejlepších světových jezdců Markuse Fuchse, následně odešel na dva roky do soukromé stáje H. Trauffera. Po návratu do své vlasti na podzim roku 1992 založil vlastní stáj nedaleko Litomyšle a zahájil spolupráci s JK Mělník. V roce 2002 obohatil Jiří Skřivan jezdecký sport o novou ideu celorepublikového seriálu Velkých cen, na jejímž základě vznikl Český skokový pohár, který je fenoménem posledních let. Stal se jeho prezidentem a v letech 2004, 2006 a 2011 v něm dokonce zvítězil. Jezdeckví se věnuje i celá rodina Jiřího Skřivana. Manželka Miroslava Skřivanová má na starost jezdeckou školu v jezdeckém klubu Hřebčína Suchá. Dcery Petra a Mirka se věnují jezdeckému sportu jako jejich rodiče a rovněž dosahují vynikajících jezdeckých úspěchů.

Obr. 1: Stáj Manon, Litomyšl - administrativní budova (zdroj: www.stajmanon.cz)

Obr. 2: Jiří Skřivan, majitel stáje Manon (zdroj: www.stajmanon.cz)

5.1.2 Charakteristika farmy

Součástí stáje Manon je penzion Jízdárna Suchá. Je umístěn v klidném prostředí uprostřed krásné přírody s mírně kopcovitým terénem, rozlehlými loukami a hustými lesy. Má výhodnou polohu, nalézá se nedaleko obce Suchá, která leží pouhé 3 km od Litomyšle, města proslaveného Bedřichem Smetanou, Klášterními zahradami a zámekem zapsaným na Seznamu světového dědictví Unesco. Do dalšího většího města, České Třebové, je to necelých 10 km. Česká Třebová je městem kultury a především sportu. Jsou zde značené turistické a cyklistické trasy, krytý plavecký bazén, sportovní haly a sportoviště. Pro milovníky zimních sportů je vhodný ski areál Peklák, zimní stadión a značené běžecké trasy.

Obr. 3: Penzion Suchá s letní terasou a parkurem (zdroj: www.stajmanon.cz)

Penzion Jízdárna Suchá je moderním jezdeckým areálem vybaveným penzionem, restaurací s letní terasou, parkovištěm, stájemi, krytou jízdárnou, venkovní pískovou jízdárnou s rozměry 25 x 60 m se skokovým materiálem, venkovním kolbištěm 60 x 70 m s moderním pískovým povrchem s geotextilií a stálým tréninkovým parkurem. Součástí areálu je i moderní krytá jezdecké hala 23 x 60 m s osvětlením, kvalitním povrchem a skokovým materiálem. Pro děti je v restauraci za poplatek umožněna jízda na plyšových koních a před restaurací je umístěno vyhrazené místo pro dětský parkur, který je zdarma.

Obr. 4: Pohled do stáje Suchá (zdroj: www.stajmanon.cz)

Obr. 5: Restaurace Suchá s možností pozorování koní (zdroj: www.stajmanon.cz)

Obr. 6: Krytá jezdecká hala v Suché - průhled z restaurace (zdroj: www.stajmanon.cz)

Hlavní činností Jezdeckého klubu Hřebčín Suchá je organizace a účast na jezdeckých akcích, jezdecká škola pro děti a mládež, pořádání víkendových či dlouhodobějších pobytů a stále více vyhledávanějších jezdeckých prázdninových kurzů. Jezdecký klub pořádá každoročně velké množství jezdeckých akcí - například série veřejných tréninků, jezdecké závody, Jezdecké hry, drezurní veřejné tréninky a dětské šampionáty. V roce 2012 zde úspěšně proběhla i Velká cena Litomyšle. Pro děti pravidelně organizuje Mikulášský rej v maskách a Mikulášskou besídku. Koncem roku se koná tradiční Jezdecká akademie, kde se v krátkých ukázkách představují žáci Jezdecké školy. O letních prázdninách se klub věnuje především týdenním jezdeckým kurzům pro děti. Kurzy jsou zaměřeny na intenzivní výuku jízdy na koni pro začínající i pokročilé jezdce a na předávání teoretických znalostí.

Jezdecká škola stáje Manon byla založena v roce 2003. Výuka jízdy probíhá na ponících nebo velkých koních ve venkovních nebo vnitřních prostorech. Je určena pro děti od 7 let. Výcvik je vždy veden pod odborným dohledem a přihlíží se k možnostem a zkušenostem jezdce. Pro bezpečnost jezdců jsou při výuce používány bezpečnostní pomůcky - bezpečnostní třmeny, ochranné vesty a tříbodové helmy. Všechny tyto pomůcky jsou k zapůjčení zdarma. Součástí výcviku je i účast na Jezdeckých hrách, které se konají šestkrát ročně.

Obr. 7: Atrakce pro děti k zapůjčení v restauraci Suchá

Obr. 8: Ukázka skoku přes překážku v hřebčíně Suchá

5.1.3 Služby

Stáj Manon prostřednictvím jízdárny Suchá nabízí široké spektrum služeb. Mezi poskytované služby patří:

Ubytování

Ubytování je zajištěno v penzionu Jízdárna Suchá. Penzion má maximální kapacitu 24 lůžek. Jedná se o kvalitní ubytování ve 2 - 4 lůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením. Na pokojích ani v restauraci není dovoleno kouřit. Úklid a výměnu prádla lze

domluvit dle individuálních potřeb klientů. Penzion nabízí hostům možnost praní a žehlení prádla.

Ceník ubytování v Kč za osobu a noc (děti do 3 let bez nároku na lůžko a stravu mají pobyt zdarma):

Stylový dvoulůžkový pokoj s TV	440,- Kč
Stylové trojlůžkové pokoje	390,- Kč
Pokoje řešené patrovými postelemi	290,- Kč
Domácí mazlíčci - jednorázový poplatek	100,- Kč

Stravování

V penzionu je k dispozici hostům i veřejnosti menší restaurace s celkovou kapacitou 40 míst. Restaurace nabízí teplou i studenou kuchyni včetně snídaní nebo rychlé občerstvení. Z restaurace je krásný výhled do kryté jízdárny a také na venkovní kolbiště. K restauraci náleží letní terasa s obsluhou. Po předchozí domluvě je zde možné pořádat různé společenské akce - oslavy, menší svatby, firemní školení a kurzy.

Další služby

- Ustájení koní v boxech + trénink - tato služba nabízí kompletní servis spojený s ustájením cizích koní včetně ošetřování, kvalitního a vyváženého krmení, zajištění kování i veterinární péče. Pro ustájené koně je možné domluvit i denní trénink nebo dokonce účast na závodech.
- Dlouhodobý tréninkový pobyt - tato služba zahrnuje ustájení koní v prostorných boxech, kvalitní krmivo, místování a využívání tréninkových prostor. Umožňuje klientovi spolupracovat při výcvikových lekcích. Cena 6 200,- Kč/měsíc/box.
- Krátkodobá individuální soustředění - výukové lekce s vlastními koňmi (v případě dlouhodobé spolupráce možná účast na závodech).
- Jezdecká škola - určená pro začínající i pokročilé jezdce od 7 let. Pro začínající jezdce možný základní výcvik na lonži, pokročilí jezdci se mohou rozhodnout mezi individuálním výcvikem, výcvikem ve skupině nebo vyjížděkami do přírody. Pro zkušené jezdce je v nabídce možná účast v drezurních a skokových soutěžích či soustředěních.

- Jezdecká školička - určená dětem od 5 do 10 let. Náplní kurzu je jezdecká příprava, základy jízdy na koni, výuka zásad bezpečnosti a péče o koně a základních informací o koních a ponících.
- Jednorázový výcvik - základní individuální nebo skupinový výcvik jízdy na koni.
- Jezdecký kurz 10-ti lekcí pro začínající i pokročilé jezdce - individuální výcvik začínajících jezdců na lonži a skupinový výcvik pokročilých jezdců.
- Dlouhodobý výcvik - skupinový i individuální výcvik (pro členy jezdeckého klubu cenové zvýhodnění - dospělí od 320,- Kč, děti do 18-ti let od 270,- Kč/ lekce.
- Vícedenní pobyty s intenzivní výukou na koni - týdenní nebo kratší pobyty pro začínající i pokročilé jezdce, možnost výuky se zapůjčeným nebo vlastním koněm.
- Prázdninové jezdecké kurzy - týdenní výukové kurzy pro začínající i pokročilé děti od 8 let. Je zaručeno odborné vedení a profesionální přístup.
- Prodej koní - prodej kvalitních zdravých koní s deklarováním původem. Pronajímání koní - různé délky pronájmu (hodinový, dlouhodobý, na soustředění), možnost následného odkoupení.
- Pronájem haly nebo kolbiště na trénink nebo na jiné akce - Pronájem haly nebo venkovního kolbiště 500,- Kč/hod.
- Pronájem parkuru na jezdecké akce - 11 nových moderních překážek včetně zdi a imitace vodního příkopu.
- Mezi další služby patří prodej geotextilií do hal i venkovních jízdáren, prodej plastových stojanů, praní stájových dek a podsedlových deček a přeprava koní (v návěsu Mercedes vhodným až pro 4 koně).

5.1.4 SWOT analýza

Provoz farmy a hlavně její udržení na trhu není jednoduchá záležitost. I v agroturistice působí konkurence a proto je pro farmu přínosné udělat si vlastní SWOT analýzu, tj. znát a zhodnotit své silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Silné stránky:

- velký počet návštěvníků,
- výhodná zeměpisná poloha,
- dlouholetá tradice farmy,
- široká nabídka služeb,
- atraktivita území,
- dobrá dopravní dostupnost silniční dopravy,
- dobré jméno hřebčína,
- dostatečná propagace,
- celoroční provoz (krytá jízdárna),
- velký počet koní,
- vysoký podíl travních porostů vhodných pro pastvu a výběh koní,
- nabídka ubytovacích a stravovacích služeb.

Slabé stránky:

- horší dopravní dostupnost v rámci železniční dopravy,
- časová zaneprázdněnost majitele,
- absence přímého napojení na značenou jezdeckou trasu.

Příležitosti:

- budování cyklostezek v okolí,
- spolupráce s cestovními kancelářemi,
- zkušenosti majitele,
- využití známého jména majitele pro rozšíření klientely,
- rozvoj komunikačních a informačních technologií,
- dotační programy,
- stále větší zájem turistů o agroturistické aktivity,
- silná dětská populace,
- budování hipostezeček v okolí.

Hrozby:

- snížení počtu návštěvníků,
- choroby či úmrtnost koní,
- rozvoj konkurenčních farem,

- odliv návštěvníků pro nespokojenost se službami,
- riziko stagnace cestovního ruchu,
- nedostatek finančních prostředků,
- pokles podpory ze státních nebo evropských fondů,
- pokles zájmu o hipoturistiku,
- nekalá konkurence,
- poškození dobrého jména,
- pokles atraktivity území Pardubického kraje,
- růst nezaměstnanosti, pokles příjmů obyvatelstva.

Na základě SWOT analýzy bylo zjištěno, že mezi nejsilnější stránky hřebčína Suchá se řadí široká nabídka služeb, do kterých patří mimo jiné i možnost ubytování a stravování v objektu. Díky vybudování kryté jízdárny farma umožňuje jezdit na koních i za deštivého nebo chladného počasí. Je tak zajištěn celoroční provoz, který zvyšuje příjmy zařízení. Farma vděčí za vysoký počet návštěvníků především atraktivitě území, ve kterém se nachází, své dobré pověsti mezi lidmi, ale také cílené propagaci nejen na svých webových stránkách, ale i v IC Litomyšl a v rámci konání nejrůznějších jezdeckých akcí. K oblíbenosti farmy přispívá určitě i dlouhodobá tradice v oboru a dobrá dostupnost v rámci silniční dopravy. K chovu velkého počtu koní farma využívá rozsáhlé plochy luk a pastvin nacházejících se kolem objektu.

Velkým pozitivem je, že silné stránky převažují nad slabými. Mezi největší slabinu patří určitě časová zaneprázdněnost majitele, který se věnuje mnoha aktivitám. Má na starost nejen provoz celého zařízení, ale aktivně se věnuje i jezdeckému sportu, ve kterém sklízí mnoho úspěchů. Nemá tedy čas na další rozšíření služeb, většinu úkolů musí delegovat na své podřízené a zvyšují se mu tak i náklady na provoz farmy. Farma je dobře přístupná automobilem nebo autobusem, ale problémové se jeví využití železniční dopravy. V nejbližším městě, v Litomyšli, totiž není žádné napojení na železniční síť. Další nevýhodou, že farma přím neleží na některé z hipostezek Pardubického kraje. Nejbližší jezdecká stezka vede přes 15 km vzdálenou Cerekvici nad Loučnou.

Co se týká příležitostí, tak těch má farma hned několik. Největší příležitost by mohla farma mít ve svém majiteli panu Skřivanovi. Ten by mohl využít svých dlouholetých zkušeností a svého známého jména ve světě jezdeckého sportu k rozšíření klientely

a povědomí nejen o hřebčíně Suchá, ale i stáji Manon. K rozvoji farmy by také přispělo vybudování cyklostezek a hipostezeček v jejím bezprostředním okolí. Byl by tím zaručen příliv dalších návštěvníků a zájemců o koňskou turistiku. K rozšíření klientů by měla pomoci i spolupráce s cestovními kancelářemi, které by zařadili hřebčín Suchá jako produkt agroturistiky do své nabídky. Mezi další příležitosti patří rozvoj komunikačních a informačních technologií v rámci České republiky, všeobecně zvýšení zájmu turistů o agroturistiku a možnost získání finanční podpory z dotačních programů ČR i Evropské unie, které by se daly využít k zajištění provozu či rozšíření hřebčína, nebo na větší propagaci v rámci celé ČR i zahraničí.

Největší hrozbou pro hřebčín je snížení počtu návštěvníků, které může ohrozit celou jeho existenci. Ke snížení může dojít nejen z důvodu nespokojenosti s nabídkou a kvalitou služeb farmy, ale i poškozením jejího dobrého jména a odlivem návštěvníků do konkurenčních farem. Zvláště nebezpečná může být tzv. nekalá konkurence, která se nebojí používat nezákonné prostředky pro svou vlastní propagaci a nedodržuje etiku podnikání. Velmi důležitá pro provoz farmy je její finanční situace. Ta se může zhoršit kvůli poklesu podpory ze státních nebo evropských zdrojů nebo naopak zvýšením výdajů např. z důvodu náhlých chorob nebo úhynu koní. Další rizikem je snížení atraktivity území Pardubického kraje (např. v důsledku těžby surovin, výstavby dálnice, atd.), pokles zájmu o agroturistiku a hipoturistiku nebo celková stagnace cestovního ruchu v České republice. Dostí rizikový faktor je i růst nezaměstnanosti nejen v regionu, ale i v celé ČR, pokles příjmů obyvatel a tím i snížení investic jejich do volnočasových aktivit.

5.2 Charakteristika farmy - hřebčín Karlen

5.2.1 Historie

Hřebčín Karlen je malou rodinnou farmou. Vlastníky jsou mladí manželé - Lenka a Radek Kašparovi. Jsou velice vstřícní, ochotní a díky jejich přátelské povaze se u nich budete cítit „jako doma“. Farmu založili společnými silami dne 9. května roku 2005. Vše vlastně začalo tím, že při svém seznámení už každý z nich koně vlastnil a tak se rozhodli chov koní rozšířit. Brzy se jejich záliba stala zároveň i jejich povoláním a zdrojem obživy. Do provozu farmy a o péči o koně je zapojená celá jejich rodina. Na farmě kromě koní Kašparovi chovají i další zvířata, jako jsou např. slepice, ovce, psi a ochočená Gottingenská prasátka. Toto všechno je velkým lákadlem k návštěvě farmy především pro děti.

5.2.2 Charakteristika farmy

Hřebčín Karlen se nachází v Pardubickém kraji v malé obci s názvem Dlouhá Třebová v ulici na Kopci č. p. 105. Obec Dlouhá Třebová má výhodnou polohu v podhůří Orlických hor mezi většími městy Ústím nad Orlicí a Českou Třebovou. Hřebčín je umístěn na samotném konci obce v kopci a skládá se z několika budov, výběhů a pastvin. Je přístupný automobilem, autobusem, vlakem a bezpečně i na kole, neboť obcí Dlouhá Třebová vede nová cyklistická stezka.

Farma se specializuje na chov netradičního koňského plemene - Velšského ponyho. Plemenná kniha velšských pony a cob se rozděluje do čtyř sekcí: velšský horský pony, velšský pony, velšský pony v typu cob a velšský cob. Velšský pony a cob mohou mít jakékoliv zbarvení mimo strakáčů a hermelínů (tygrů). Toto plemeno pochází z drsné oblasti Walesu a tyto náročné podmínky (kruté zimy a minimální vegetace) z něj udělali velmi odolné a nenáročné koně, kteří jsou schopni přežít i v krutých podmínkách. Velšští pony jsou velice spolehliví, obětaví, vytrvalí a dostatečně temperamentní a proto jsou využíváni jako jezdeckí poníci pro děti. Cílem majitelů je odchovat co nejkvalitnější potomstvo především pokud se jedná o jejich vzhled, vynikající povahový charakter a ochotu k práci.

Obr. 9: Nová stáj v hřebčíně Karlen

Konkurence z ostatních koňských farem v okolí se majitelé nebojí díky své úzké specializaci na zmíněné plemeno, které v okolí žádná farma nechová. Návštěvníky farmy tvoří klienti, kteří mají v hřebčíně ustájeny své koně, rodiny s dětmi, účastníci kurzů výcviku jízdy na koni, zájmové skupiny (skautské oddíly, školy, mateřské školy). Největší skupinu však tvoří rodiny s dětmi.

Obr. 10: Venkovní kolbiště s parkurem v hřebčíně Karlen

Obr. 11: Pohled do staré stáje v hřebčíně Karlen

Obr. 12: Velšský pony ve volném výběhu v hřebčíně Karlen

5.2.3 Služby

Farma připravila pro návštěvníky širokou škálu služeb. Jak už bylo řečeno, hlavním zaměřením hřebčína je chov velšských pony. Zájemci mají možnost si tyto poníky pronajmout. Dále farma nabízí relaxační vyjížděky do okolní přírody na koních (pro jezdce i nejezdce) včetně zapůjčení potřebných pomůcek - ochranné přilby a vesty. Kromě vyjížděk přímo na koňském hřbetu je tu také možnost projet se v zapřaženém kočáře a v zimním období na saních. Hřebčín rovněž nabízí individuální výuku jízdy na koni pro děti od tří let věku nebo velice oblíbený “pony klub pro děti”. Tento klub je určen pro děti, které mají rády

koně, ale ještě jízdu na koni neovládají. Na zdatnější jezdce je zaměřen “jezdecký pony klub”, kde se účastníci zdokonalují v jízdě na koni a tento klub slouží také jako příprava do jezdeckého oddílu. Jezdecký oddíl o. s. je určen pro pokročilé jezdce, kteří se účastní koňských závodů a výstav. Farma dále nabízí desetihodinové kurzy jízdy na koni pro začátečníky i pokročilé.

Mezi další služby patří krátkodobé ustájení koní v případě dovolené nebo nemoci klientů a také dlouhodobé ustájení koní pro majitele koní, kteří nemají vlastní prostory či podmínky pro chov koní. Farma rovněž zajišťuje připouštění klisen plemennými hřebci, výcvik koní pro obsedání a zapřahání, pronájem dopravního přepravníku pro převoz až dvou koní a jako doplňkovou službu zprostředkovávají prodej ekologických prostředků Amway. Kromě výše zmíněných služeb majitelé farmy zajišťují i poradenství s nákupem koně a záležitostmi s nákupem souvisejícími a také poradenství jak správně koně chovat a cvičit.

Hřebcín Karlen pravidelně pořádá oblíbené příměstské tábory pro děti a také zajímavé exkurze pro školy, mateřské školy, skautské oddíly a jiné zájmové skupiny. Na farmě Vám také na přání vyhotoví dárkový poukaz na jízdu na koni jako dárek k narozeninám, svátku, významnému jubileu nebo výročí. Z nabízených služeb je největší zájem o možnost ustájení vlastních koní klientů a o prázdninové příměstské tábory s koňmi pro děti. Prázdninové příměstské tábory probíhají ve čtyřech termínech v měsíci červenci a srpnu.

5.3 SWOT analýza

Silné stránky

- výhodná zeměpisná poloha,
- specializace na chov velšského ponyho
- individuální přístup ke klientovi,
- přátelská a rodinná atmosféra,
- chov dalších zvířat atraktivních hlavně pro děti,
- dobrá image,
- vysoký podíl travních porostů vhodných pro pastvu a výběh koní,
- atraktivita území,
- dobrá dopravní dostupnost (i železniční doprava),
- situovanost farmy nedaleko cyklostezky,

- cenová dostupnost služeb.

Slabé stránky:

- špatné značení,
- absence značených jezdeckých tras v bezprostředním okolí,
- horší přístup v zimním období,
- nízký počet návštěvníků,
- nedostatečná propagace,
- sezónnost služeb,
- absence nabídky ubytovacích a stravovacích služeb,
- omezená nabídka služeb,
- omezené finanční prostředky.

Příležitosti:

- spolupráce s cestovními kancelářemi,
- rozvoj komunikačních a informačních technologií,
- dotační programy,
- stále větší zájem turistů o agroturistické aktivity,
- silná dětská populace,
- rozšíření nabídky služeb,
- výstavba kryté jízdárny,
- budování hipostezek v okolí,
- lepší propagace,
- zlepšení komunikace s ostatními institucemi.

Hrozby:

- snížení počtu návštěvníků,
- choroby či úmrtnost koní,
- rozvoj konkurenčních farem,
- odliv návštěvníků pro nespokojenost se službami,
- riziko stagnace cestovního ruchu,
- nedostatek finančních prostředků,
- pokles podpory ze státních nebo evropských fondů,
- pokles zájmu o hipoturistiku,

- nekalá konkurence,
- poškození dobrého jména,
- pokles atraktivity území Pardubického kraje,
- růst nezaměstnanosti, pokles příjmů obyvatelstva.

Mezi nejsilnější stránky hřebčína Karlen patří jeho specializace na chov velšského ponyho. Farma tak disponuje výhodou oproti jiným farmám v okolí, jelikož nabízí něco jedinečného. Při návštěvě farmy se můžete těšit na příjemnou domácí atmosféru, majitelé jsou milí, vstřícní a snaží se, abyste byli maximálně spokojeni. Zaručují individuální přístup ke klientovi. Farma má díky tomu dobrou pověst. Další výhodou je umístění farmy v obci Dlouhá Třebová mezi dvěma velkými městy Ústím nad Orlicí a Českou Třebovou a přitom v klidné části na kopci, kde je dostatek prostoru pro koňské ohrady a vyjížděky do přírody. Farma je dostupná silniční i železniční dopravou, vlaková zastávka se nachází přímo v obci. V blízkosti farmy vede cyklostezka, která je hojně využívána. Jelikož se jedná o menší venkovskou farmu, ceny služeb jsou zde podstatně nižší než třeba v okolí velkých měst nebo na vyhlášených koňských farmách. Farma také může nalákat především dětské návštěvníky na další zvířátka, která na farmě chová – jedná se o ovečky, slepice, prasátka, pejsky a králíky, kteří se pro děti stávají čím dál tím atraktivnějšími, protože se s nimi v běžném životě u nás nesetkávají.

Slabých stránek je naštěstí méně než stránek silných. Za největší slabinu hřebčína se považuje nemožnost celoročního provozu, kvůli absenci kryté jízdárny. Vyjížděky na koních a jezdecká škola tak může probíhat pouze za příznivého počasí a farma přichází o značnou část svých příjmů. Omezené příjmy má farma i kvůli nedostatečně pestré nabídce služeb, kde chybí základní služby, kterými jsou ubytování a stravování. Návštěvníci tak na farmě stráví kratší dobu a neutratí tolik finančních prostředků. Další problémovou oblastí je propagace farmy. V současné době farma propaguje svou činnost pouze prostřednictvím vlastních webových stránek a sociální sítě Facebook. Sice se jedná o jedny z nejlevnějších způsobů propagace, nicméně investice do zviditelnění firmy by byla určitě přínosná. Za nízký počet návštěvníků, který farma zaznamenává, může nejen nedostatečná propagace, ale také špatné značení farmy. Nikde nejsou vyvěšeny směrové tabule a chybí i samotné označení objektu se základními informacemi. Farmu najdete pouze pomocí mapy, GPS zařízení nebo vám musí poradit místní obyvatelé, kteří vědí, kde se farma nachází. Farma se potýká ještě s jedním problémem a to se špatnou dostupností v zimním období, především při náledí

a sněhové pokrývce. K farmě vede úzká strmá cesta, která se v zimě neudrží. Další nevýhodou je, že v bezprostřední blízkosti hřebčína není přímé napojení na jezdeckou stezku. Nejbližší hipostezky jsou v Dolní Dobrouči, která je vzdálená 13 km nebo v Lanškrouně vzdáleném 17 km.

Velkou příležitostí pro rozvoj hřebčína by bylo především zlepšení a rozšíření propagace. Farma by byla atraktivnější pro návštěvníky, pokud by rozšířila nabídku svých služeb a to hlavně o ubytovací a stravovací kapacity, které na farmě chybí a také výstavbou kryté jízdárny, která by umožnila provozovat služby po celý rok. Všeobecně by ke zvýšení návštěvnosti hřebčína mohl přispět i stále vyšší zájem turistů o agroturistické služby, silná dětská populace, která patří mezi nejčastější návštěvníky a rozvoj komunikačních a informačních technologií. Napojením farmy na hipostezku by se farmě otevřela možnost poskytovat zázemí pro koně i jezdce na cestách a rozšířit tak nabídku svých služeb. Samozřejmě k realizaci všech plánů je nutné mít dostatek finančních prostředků, které by mohl zajistit některý ze státních nebo evropských dotačních programů.

Hrozby pro farmu Karlen jsou stejné jako pro hřebčín Suchá. Největší existenční hrozbou je samozřejmě úbytek návštěvníků a tím i snížení příjmů farmy. Úbytek může zapříčinit nespokojenost zákazníků s rozsahem a kvalitou poskytovaných služeb, špatným image farmy nebo odchod návštěvníků ke konkurenci. Dalším důvodem může být rozhoršení atraktivity území Pardubického kraje např. v důsledku přírodních katastrof, pokles zájmu o agroturistiku a hipoturistiku nebo celkové zastavení rozvoje cestovního ruchu v nás. Finanční situace farmy se také může změnit k horšímu v důsledku růstu nezaměstnanosti, poklesu příjmů obyvatel a jejich výdajů souvisejících s trávením volného času s hlavně změnou legislativy, která může mít za následek omezení podpůrných programů pro rozvoj agroturistiky. Velkým rizikem pro jakékoliv podnikání je zvýšení provozních nákladů, kterými mohou být mimo jiné i neplánované výdaje při výskytu chorob koní nebo dokonce jejich úhynu.

5.3.1 Ekonomický rozbor

Finanční situace hřebčína není stabilní. Majitelé financují farmu z vlastních zdrojů - vlastní úspory, příjmy z provozovaných služeb (největší zisk mají z pronájmu za ustájení koní) a z cizích zdrojů - bankovního úvěru, příspěvků obecního Úřadu Dlouhá

Třebová nebo ze sponzorských darů obyvatel obce, návštěvníků a podnikatelských subjektů z okolí (stavební firmy, sedlářství, kovoobráběcí firma atd.). Sponzorské dary přijímají i v naturální formě (krmivo pro koně, slámu na podestýlku koní, atd.). Hřebčín nečerpá žádné státní nebo evropské dotace. Majitelé nejsou dostatečně informováni o tom, jestli mají možnost dotaci čerpat a z časových důvodů nejsou schopni absolvovat proces případného podání žádosti o dotaci. Jedinou dotaci dostali v rámci akce telefonního operátora O2.

Tabulka 2: Stav koní hřebčína Karlen k 31. 12. 2014

Popis	Počet ks
Klisny k ustájení od soukromých chovatelů	9
Klisny k ustájení v majetku hřebčína	9
Plemenní hřebci v majetku hřebčína	3
Mladí hřebci v majetku hřebčína	2
Valaši od soukromých chovatelů	2
Valaši v majetku hřebčína	4

Za příznivého počasí jsou koně umístěny ve volných výbězích na pastvinách. Za nepříznivých klimatických podmínek jsou koně ustájeni v boxech. Pastviny jsou oplocené nebo mají elektrické ohradníky. Pro ustájení koní jsou ve stájích k dispozici boxy po jednoho až dva koně. Hřebčín je dotován vlastní rostlinnou a živočišnou výrobou.

Předpokládané výdaje v roce 2015:

- 1. Krmiva jaderná** – tj. oves, šrotovaná kukuřice, spařený šrotovaný ječmen. Denní spotřeba je 1,5 kg pro jednoho koně, hlavně při ustájení. Při volné pastvě jsou dodávány převážně minerály a vitamíny.
- 2. Sušené zrnivo** – seno se zkrmuje nejdříve 4-6 týdnů pro sklizni. Denní dávka je 3-8 kg na jednoho koně. Seno je dodáváno z vlastní produkce a nákupem od soukromých pěstitelů. Náklady na posečení a usušení trávy jsou 55 000 Kč.

- 3. Dokrmování objemovými krmivy** jako jsou zelená píče, vojtěška a jetel červený – denní dávka na jednoho koně je 25-30 kg. Předpokládané náklady jsou 1500 Kč/měsíc/koně.
- 4. Spotřeba vody** pro jednoho koně se pohybuje mezi 25-30 l denně. Jako podestýlka se používá sláma. Náklad na jednoho koně je 500 Kč měsíčně.
- 5. Výživové doplňky** – vitamíny, minerály, doplňky kloubní výživy. Předpokládané náklady 200 Kč/měsíc/koně.
- 6. Veterinární péče** – Dle veterinárního zákona č. 166/1999 Sb. je povinnost 1x za 2 roky nechat koně vyšetřit na hřebčí nákazu a infekční anemii koní. Očkování koní je povinné proti chřipce a dále se provádí očkování proti tetanu. Důležité je rovněž průběžné odčervování koní. Veterinární péči zajišťují smluvní veterinární lékaři. Pro naléhavé případy jsou k dispozici veterinární lékaři v Ústí nad Orlicí a v České Třebové. Předpokládaná finanční částka na veterinární péči je 500 Kč na jednoho koně měsíčně.
- 7. Ošetřování kopyt koní** – kování koní se provádí jednou za 6-8 týdnů dle potřeby. Metodou ošetření kopyta koně je strouhání. Tyto práce jsou nasmlouvány s kovářem za 1500 Kč za okování a 450 – 500 Kč za úpravu strouháním kopyt jednoho koně.
- 8. Sedla, postroje a ostatní prostředky k ošetřování koní** – plánovaná částka je 15 000 Kč/měsíc.
- 9. Ostatní náklady** - údržba oplocení, doprava krmiv a vody, údržba stájí, mzdové náklady, údržba a opravy techniky a ostatní režijní náklady – 55 000 Kč/měsíc.

Předpokládané příjmy v roce 2015

- 1. Ustájení** - ustájení koní je jedním z hlavních zdrojů příjmů hřebčína. Ustájení koní v boxech je dominantní příjem a činí 6 000 Kč za jednoho koně za měsíc. Na volných pastvinách je účtováno za jednoho koně 4 500 Kč měsíčně. Cena zahrnuje ustájení, krmení, denní péči, kováře a případnou veterinární péči. Jedná se o 11 ustájených koní. Celkem za ustájení má tedy farma příjem 693 000 Kč ročně.
- 2) Výcvik jezdců** - majitelé provádí desetihodinové kurzy jízdy na koních jak pro začátečníky, tak i pro pokročilé jezdce, zdokonalování v jízdě na koni a přípravu jezdců na závody. Výuková hodina je 250 – 300 Kč. Celkem tyto služby 160 000 Kč/rok.

3) Služby pro veřejnost - zahrnují individuální jízdy na koních, vyjížděky do přírody, vyjížděky v kočáře a na saních, relaxační jízdy pro nejezdce, exkurze pro školky a školy, pronájem koní a pořádání příměstských táborů. Předpokládaný příjem je 120 000 Kč.

4) Připouštění plemennými hřebci - pro rok 2015 jsou k dispozici dva hřebci. Hřelec plemenný Moorkieker Gawain - připouštěcí poplatek je 3 300 Kč a hřelec plemenný Moorkieker Goya – připouštěcí poplatek 3 000 Kč. Klisny musí mít požadované vyšetření a očkování. Cena za ustájení je 100 Kč/den.

Tabulka 3: Předpokládané výdaje pro rok 2015 v Kč

1.	Krmivo z vlastních zdrojů	55 000
2.	Dokrmování objemovými krmivy	100 000
3.	Spotřeba vody, doplňky krmiva	80 000
4.	Veterinární péče	174 000
5.	Ošetřování kopyt	67 500
6.	Sedla, postroje, ošetřovací prostředky	60 000
7.	Ostatní náklady (údržba zařízení a techniky, mzdové náklady, režijní náklady....)	660 000
	Celkem	1 196 500 Kč

Tabulka 4: Předpokládané příjmy za rok 2015 v Kč

1.	Ustájení cizích koní	693 000
2.	Výcvik jezdů	160 000
3.	Služby pro veřejnost	120 000
4.	Připouštění plemennými hřebci	60 000
	Celkem	1 033 000 Kč

REKAPITULACE:

Celkem výdaje	1 196 500 Kč
Celkem příjmy	1 033 000 Kč
Rozdíl - předpokládaná ztráta	163 500 Kč

5.3.2 Propagace farmy

Propagace farmy probíhá na internetu prostřednictvím vlastních webových stránek www.hrebcinkarlen.cz. Tyto webové stránky jsou rozděleny do 7 kategorií – Novinky, O nás, Služby, Naše koně, Fotogalerie, Vzkazy a Sponzoři. Stránky jsou jednoduché, stručné, avšak přehledné a obsahují všechny potřebné informace. Web si majitelé sami spravují a pravidelně ho aktualizují. Další “virtuální” propagací je profil majitelky hřebčína Lenky Kašparové na sociální síti Facebook. Jde o velmi účelnou propagaci za nulové finanční náklady. Farma nespolupracuje s žádnou cestovní kancelář, neinzeruje v tisku ani v žádném jiném médiu. Farma je špatně označená - chybí nápis s názvem farmy a hlavně směrové tabule od hlavní příjezdové komunikace.

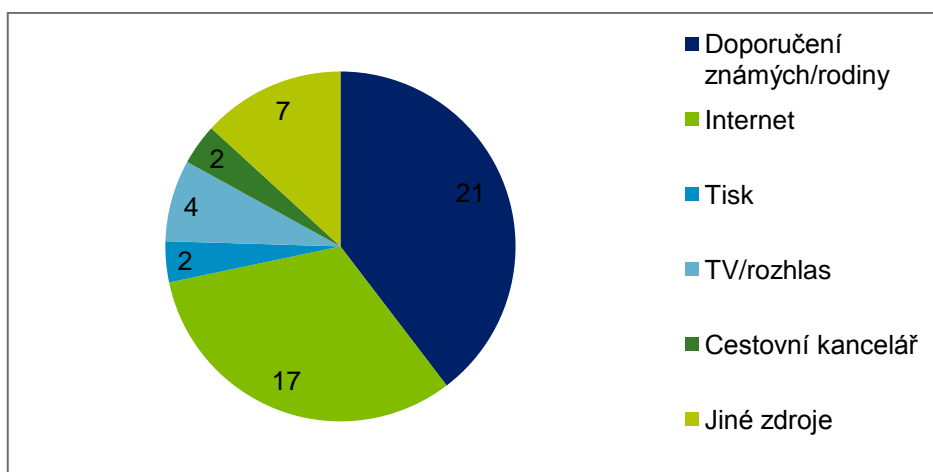
5.4 Dotazníkové šetření

Dotazník byl sepsán za účelem vyvrácení hypotézy, že jsou turisté špatně informováni o službách, které nabízejí koňské farmy.

Celkově bylo osloveno 96 respondentů – 55 žen a 41 mužů, 23 respondentů bylo ve věku 18 – 35 let, 44 ve věku 36 – 49 let, 21 ve věku 50 – 65 let a nad 66 let bylo jen 8 respondentům. Dotazník byl rozšířen veřejnosti prostřednictvím e-mailové korespondence, vyvěšením v mateřském centru v České Třebové a dotazováním klientů cestovní kanceláře v České Třebové.

O tom, že jsou koňské farmy jednou z forem agroturistiky, věděla většina - 76 lidí, zbytek dotazovaných tento fakt netušil. Koňskou farmu navštívilo už respondentů méně – téměř polovina 53 tam byla a 43 lidí tyto farmy zatím nenavštívili. Otázku 3 a 4 zodpovídali jen ti, kteří mají zkušenost s návštěvou farmy. Byli dotazováni, za jakým účelem tuto farmu navštívili a jak se o farmě dozvěděli. Nejčastějším důvodem návštěvy (pro 18 osob) bylo

pozorování koní, pro 11 lidí projížďky na koních, pro 4 jezdecká škola, pro 3 ubytování na farmě, pro 2 stravování, pro 3 projížďky na koních + pozorování koní, pro 2 ustájení koní. 10 lidí uvedlo jiný důvod – např. rodinná návštěva, odvoz koňského hnoje, školní praxe, firemní akce, zvědavost. O farmě se dozvěděli převážně na doporučení známých nebo rodiny (21 osob), z tisku získaly informace pouze 2 osoby, 17 osob se inspirovalo internetem, 4 se o farmě dozvěděli z TV/rozhlasu a 2 z cestovní kanceláře. Z jiných zdrojů čerpalo 7 lidí – např. z informačního centra, ze školy, z informačního letáku nebo jezdí okolo do zaměstnání.

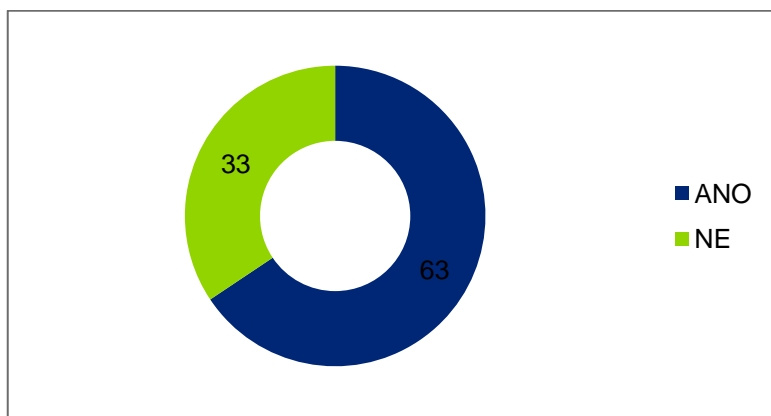

Obr. 13: Zdroj, odkud se respondenti dozvěděli o koňské farmě

Pátá otázka už byla zaměřena na všechny respondenty. Měli zodpovědět, pro jaké návštěvníky si myslí, že jsou koňské farmy především určeny. Většina je přesvědčena, že jsou cílovou skupinou hlavně děti nebo rodiny s dětmi (pro děti 15, pro děti + rodiny s dětmi 7, pro rodiny s dětmi 24, pro děti + rodiny s dětmi+zájmové skupiny 6). Jako druhá nejčastější cílová skupina se jeví zájmové skupiny (23 osob). Další odpovědi byli – pro ženy (2), pro muže (1) a otevřená odpověď (18) – např. pro postižené, pro milovníky koní a jezdeckví, pro školy, pro školky, pro všechny, pro zájemce, pro všechny, kteří mají rádi koně.

Na šestou otázku, klíčovou otázku, jestli jsou turisté dobře informováni o službách, které koňské farmy nabízejí, odpovědělo 63 respondentů kladně a 33 záporně. V další otázce pak konkrétně uváděli, že z nabídky služeb znají projížďky na koních (24 respondentů), ubytování (6), stravování (4), ustájení koní (8), jezdeckou školu (16), kombinace uvedených služeb – projížďky, ubytování, stravování, jezdecká škola (4), projížďky, jezdecká škola, ustájení (6), projížďky, ubytování, stravování (3), projížďky na koních, jezdecká škola (11).

14 odpovědí bylo doplněných – často se objevovala hipoterapie, agrodovolená, koňské tábory, putování na koních, vystoupení koní, prodej koňského hnoje, zážitkové dny atd.

Obr. 14: Graf. znázornění otázky, zda jsou turisté dobře informováni o službách koňských farem

Otázka osm byla doplňovací. Respondenti měli uvést, jaké služby jim v nabídce koňských farem chybí. Většině (66 respondentům) žádná služba nechybí, 17 osob nevědělo a 13 lidí uvádělo např. hipoterapii, pořádání vystoupení, parkur, akce pro seniory, informace o životě a o ochraně koní, možnost zapojení do činností farmy, nabídka dalších zvířat atd. V další otázce považovalo 85 osob koňské farmy za přínosné pro region a 11 osob hodnotilo negativně. Na poslední otázku, zda se chystají k návštěvě koňské farmy i v budoucnu, odpovědělo 69 respondentů kladně a 27 záporně.

6 Diskuse

Podle Českého statistického úřadu se počty koní v České republice v roce 2014 snížily celkem o 1 356 ks. V roce 2013 bylo evidováno 34 281 koní a v roce 2014 o 4 % méně - 32 925 koní (z toho 5 228 hříbat, 2 114 hřebců, 9 886 valachů a 15 697 klisen). I přesto se chov koní rozvíjí ve všech regionech České republiky, jak komentuje Dudák a Pavelka (2012). Dle údajů ČSÚ je nejvíc koní chováno ve Středočeském regionu a Praze – 6 669 koní, na druhém místě s počtem 4 496 koní je Jihočeský kraj a na třetím místě kraj Moravskoslezský s 2531 koni. Pardubický kraj je až na pozici páté a to v těsném závěsu za Plzeňským krajem a je v něm evidováno 2 251 koní. Proto nelze souhlasit s tvrzením Dudáka a Pavelky (2012), kteří nazývají Východní Čechy regionem koní. Nejméně koní je chováno v kraji Vysočina (pouhých 1 375 koní).

Chov koní je úzce spojen s rozvojem hipoturistiky, která se těší čím dál větší oblibě a důkazem její oblíbenosti je velké množství koňských farem a stezek na našem území. Také podle Zeipelta a kol. (2012) subjektů, zabývajících se hipoturistikou, ať již formou klasických jízd na koních či různými formami hiporehabilitaci, je v současné době celá řada. Počet stezek neustále stoupá, ale přesto jich není takové množství, jako je např. u našich zahraničních sousedů v Německu či Rakousku, jak uvádí Destinační společnost Východní Čechy (2011). Šimková (2013) vysvětluje, že kromě opožděného rozvoje hipoturistiky u nás z důvodu politické situace je na vině také fakt, že česká krajina je silně fragmentována překážkami přírodního charakteru, jako jsou vodní toky a plochy, prudké svahy, skály a strže, ale také antropogenními prvky v krajině představované frekventovanými rychlostními silnicemi a zástavbou. Problematická je také konfrontace hipoturistiky s majiteli a nájemci pozemků, se zemědělci a lesními hospodáři a také s dalšími druhy rekreantů. Šimková (2013) zjistila, že hipoturistika napomáhá ekonomickému rozvoji venkovských oblastí a představuje největší motivaci a zainteresovanost organizací i soukromých subjektů. Součástí sítě koňských stezek jsou také jezdecké stanice, kde je možno podnikat ve službách ubytovacích a stravovacích pro jezdce i pro koně, ve stylu Bed & Breakfast. Kromě nich profitují samozřejmě také lokální restaurace, hostince a obchody ve vesnicích.

Hipoturistice se daří také v zahraničí, jak popisuje Mikula (1995). Má zde v porovnání s naší republikou delší tradici, protože měla díky příhodnější politické situaci lepší možnost

rozvoje. Proto je ve všech vyspělých evropských regionech síť hipostezek součástí aktivní turistické infrastruktury. Podle Špičákové (2013) je systém stezek propracovanější než u nás a je k němu vydávána spousta instruktážních a propagačních materiálů. V České republice je koňská turistika řazena do aktivit cestovního ruchu (jen zřídka se provozovatelé stanic věnují také zemědělské výrobě), zatímco v Rakousku patří mezi zemědělské aktivity. V Rakousku funguje propracovaný systém dobře značených koňských stezek a to konkrétně v Horním Rakousku v oblasti Mühlviertel. Tento systém značení je organizován pod záštitou organizace Euroregio. Špičáková (2013) pokračuje, že v Dolním Rakousku se systém zatím zavádí prostřednictvím organizace Landesverband für Reiten und Fahren in Niederösterreich. Oproti České republice je pohyb po stezkách pro jezdce v některých místech zpoplatněn. Výtěžek je však použit na údržbu těchto stezek a jejich značení.

Andrlová (2006) uvádí, že poplatky za využívání stezek a zázemí pro koňskou turistiku jsou zavedeny také v Německu. Tam jednotlivé stanice organizují konkrétní produkty cestovního ruchu v oblasti hipoturistiky a mimo jiné využívají finanční příspěvky z různých druhů grantů a dotací, ale také prostředky Evropské unie. Dobře propracovaný systém pro propojení hipoturistiky s ostatními volnočasovými aktivitami je v okolí Norimberku, který leží v jihovýchodní části Německa. Probíhá tam spolupráce různých spolků, správy přírodních parků a institucí v rámci ochrany přírody a podpory cestovního ruchu na území šesti regionů. V Rakousku a Německu jsou hipostezky určeny také pro koňské povozy, čímž se rozšiřuje. Andrlová (2006) dodává, že v posledních letech se hipostezky využívají také v rámci příhraniční spolupráce. Na základě vzájemné spolupráce a je možné získat další finanční podpory z Evropské unie. Jezdci ale musí dodržovat zákony dané země a pravidla chování na stezkách i v okolní přírodě. V České republice se přeshraniční spolupráce úspěšně rozvíjí v jihočeské oblasti a to v oblasti organizování a účasti na společných akcích s koňskou tematikou a v oblasti vzájemné výměny zkušeností.

Šimková (2013) vyzdvihuje hipoturistiku ve Velké Británii pro svoji promyšlenou, správně vybudovanou a plně funkční tříúrovňovou síť koňských stezek (národní síť, regionální cesty a okružní cesty). Tato země se může pyšnit především bohatostí a členitostí jezdeckých terénů. Vděčí za to hlavně dlouhé tradici jezdeckví a chovu koní vůbec. Šimková (2013) popisuje, že při budování národní sítě stezek se nejdříve navázalo na staré strategické cesty přes celou zemi, které byly propojeny spojkami a následně doplněny soukromými jezdeckými obvody.

Bylo by dobré, kdyby se naše republika poučila ze zahraničního prostředí, které může posloužit jako model pro fungování jezdecké turistiky a přispěla by tak k dalšímu rozvoji tohoto zajímavého odvětví.

6.1 Diskuse k hřebčínu Karlen

Z provedené kalkulace nákladů a výnosů je zřejmé, že hospodaření farmy Karlen je ztrátové. Nabízí se několik možností řešení této situace. První možností je krytí ztráty z vlastních finančních zdrojů majitelů, druhou možností je využití financování z cizích zdrojů, jako jsou např. bankovní úvěry nebo ztrátu pokrýt pomocí sponzorských darů či uspořádání veřejné sbírky. Všechna uvedená řešení by však měla být pouze dočasná. Mnohem důležitější je však pečlivě zkontrolovat a zoptimalizovat náklady a výnosy. Ke snížení nákladů by mohlo dojít v důsledku výběru levnějších dodavatelů nebo snížením provozních nákladů farmy. Vyšších příjmů by mohla farma dosáhnout zvýšením cen nabízených služeb, rozšířením nabídky služeb a tím získáním většího počtu zákazníků. Tato farma neposkytuje svým návštěvníkům možnost stravování či ubytování, což je dle Stříbrné a kol. (1996) základ pro rozvoj cestovního ruchu. Rozšířením farmy o tyto služby se zvýší zájem návštěvníků a tím i potřebné příjmy. V tomto případě by se měli majitelé řídit doporučením Pene et. al. (2015), který zmiňuje, že na vybudování ubytovacího zařízení lze využít finanční prostředky z dotačních programů Evropské unie. Možnost využít finanční podpory venkovské turistiky z některých programů financovaných strukturálními fondy Evropské unie preferují také Zeipelt a kol. (2012).

6.1.1 Propagace

Rozšíření klientely je vždy spojené s dostatečnou propagací. Důležitost reklamy potvrzuje také Stříbrná (2005), která uvádí, že reklama patří k podnikání a nevyplácí se jí podceňovat. Pro hřebčín Karlen je nedostatečné, jak už bylo zmíněno, samotné označení farmy (chybí velká informační cedule při vjezdu do areálu) a směrové tabule na příjezdových komunikacích. Propagace hřebčína Karlen je velmi omezená, majitelé využívají pouze internet a sociální síť Facebook, kam umísťují aktuální informace a fotografie. Vzhledem k nutné úspoře finančních prostředků je potřeba, aby farma zvolila levnější způsoby propagace a aby tato propagace byla správná a cílená.

Za zajímavou formu propagace považují Zeipelt a kol. (2012) adresář pro zákazníky cestující s koňmi. Tento adresář momentálně vychází ve Velké Británii a obsahuje kolem 400 adres kde je možno ubytovat se s koněm. Farma Karlen by se mohla nechat také zaevidovat do podobného adresáře vycházejícího na území naší republiky.

V současnosti je velmi oblíbená reklama na internetu, což potvrzuje i Stříbrná (2005) Určitě je nezbytné věnovat velkou pozornost webovým stránkám, protože jsou největším zdrojem informací pro návštěvníky a potenciální klienty. Měly by být pěkné po grafické stránce, měly by poskytovat dostatek informací - důležité kontakty, adresu farmy s mapkou, předmět činnosti a nabídku služeb, fotogalerii, odkaz na Facebook, popř. další informace, které majitelé považují za důležité. Stránky musí být hlavně pravidelně aktualizovány. Odkaz na webové stránky je praktické umístit do internetových vyhledávačů (Seznam, Google, Centrum) pod klíčovými slovy, jako jsou např. koňské farmy, hřebčín, chov koní, hipoturistika, agroturistika apod. K reklamě za nízkou cenu lze využít i služby S-klik, kam lze umístit své vlastní kampaně (události, akce) a kde se platí za počet kliknutí na náš odkaz. Počet kliků lze omezit, takže nelze překročit stanovený finanční limit a výdaje jsou tak pod kontrolou.

Dalším levným způsobem propagace je tvorba propagačního letáku. Leták by měl být stručný, ale výstižný a měl by především upoutat. Leták je vhodné po předchozí dohodě umístit na veřejně přístupných místech (např. na obecní a městské úřady, turistická informační centra, nástěnky školek, škol a zájmových zařízení, čekáren lékařů, atd.). Vypracovaný návrh letáku pro farmu Karlen je uveden v Příloze č. 3.

Jako jedno z nejlepších řešení zviditelnění se je uspořádat akci pro veřejnost. Může se jednat o tzv. den otevřených dveří, kdy majitelé seznámí zájemce s chodem farmy, veškerými prostory náležící farmě a chovanými zvířaty. Akce může být doplněna o zajímavé soutěže a hry pro děti. Další podobná akce by mohla být uspořádána u příležitosti významného jubilea farmy nebo oslav narozenin některého ze stálých klientů, při pořádaných závodech nebo při křtinách narozených hříbátek (tato akce bývá velmi oblíbená u dětí a rodin s dětmi).

Majitelé hřebčína by měli každopádně zahájit spolupráci s institucemi ve svém okolí, což odpovídá tvrzení Stříbrné (2005), že vhodným krokem je zapojit se do Svazu podnikatelů

ve venkovské turistice a agroturistice. Díky výhodné poloze hřebčína mezi několika většími městy by se mohli obrátit na instituce v České Třebové, v Ústí nad Orlicí, v Litomyšli, v Lanškrouně, ve Svitavách, v Dolní Dobrouči, v Libchavách a dalších přilehlých obcích. Oslovit by měli obecní nebo městské úřady, turistická informační centra (kam zamíří většina turistů při návštěvě destinace), cestovní agentury a kanceláře, místní mateřské a základní školy, mateřská centra, zájmová sdružení, domy dětí a mládeže, atd. Spolupráce by měla být oboustranně výhodná.

Mezi velmi oblíbené služby, které farma nabízí, patří letní příměstské tábory. Tento rok pořádají majitelé pouze týdenní letní příměstské tábory pro děti od 6 do 16 let a to ve třech termínech. Děti se těchto na táborech učí pečovat o koně, absolvují jízdu na koni, zahrají si spoustu her, chodí na výlety, rozvíjejí se po výtvarné stránce a hlavně poznají nové kamarády. Je pro ně zajištěno celodenní stravování z domácí bio stravy. Majitelé by měli zájem o tyto služby využít, rozšířit nabízené termíny a získat tím další platící zákazníky.

Obecně velmi efektivní propagací je inzerce v médiích - tisku, rozhlasu a televizi. Jedná se však o finančně nákladnou reklamu, proto je vhodné investovat maximálně do reklamy v místních tištěných zpravodajích (která se pohybuje od 1000 - 2000 Kč za malý černobílý inzerát) nebo oslovit reportéry místní regionální televize OIK TV. Není nutné umísťovat do této televize přímou reklamu, ale spíš využít možnosti natočení reportáže v rámci akce pořádané na farmě (den otevřených dveří, výroční hřebčína, jiná zajímavá akce). Takový druh reklamy je zdarma.

Dalším způsobem reklamy jsou propagační předměty s potiskem – logem farmy, kontaktem, nabízenými službami, popř. fotografiemi koní. Mohou jimi být trička, tužky, kalendáře, pohledy, hrnečky, přívěšky atd. Tvorba uvedených propagačních předmětů je v tomto případě vzhledem k jejich vysoké pořizovací ceně neúčelná. Tuto formu propagace by měli majitelé zvolit, až bude jejich hospodaření stabilnější.

Velmi zajímavou formou propagace je přednáška. Je možné ji uspořádat v prostorách k tomuto účelu určených (salonek restaurace, kulturní centrum) nebo v prostorách vlastních. Tématem přednášky může být např. chov koní, význam koní pro hipoterapii, jezdeckví - vhodný způsob trávení volného času, atd. Odborná přednáška pro všechny věkové skupiny

pak zároveň může být vhodnou reklamou pro hřebčín, o jehož službách se bude na přednášce hovořit.

Jedna z nejlevnějších, ale přitom nejúčinnějších forem reklamy je samozřejmě spokojený zákazník, který bude šířit příznivé reference a bude tak přispívat k dobrému image farmy. Stejného názoru je Stříbrná (2005), která považuje dobré jméno za klíčové pro úspěšné podnikání. Proto je nutné ke každému klientovi přistupovat individuálně, chovat se vždy slušně a zdvořile a snažit se splnit jeho přání a potřeby. Toho by mohli majitelé snadno dosáhnout, protože jsou oba velice milí a vstřícní. Díky jejich přístupu je možné strávit na farmě nezapomenutelné chvíle a každý se tam bude rád vracet, což potvrzuje tvrzení Mikuly (1995), že majitelé farem musí naslouchat svým hostům. Pokud se hospodaření farmy zlepší, tak majitelé zamýšlí farmu rozšířit o další prostory, kterými je především krytá jezdecká hala, aby mohli zahájit celoroční provoz a rovněž výstavba zázemí pro zaměstnance i jezdce (šatny, občerstvení, lepší sociální zázemí, atd.). Krytou jízdárnu ve vybavení turisticko-jezdeckých zařízení považuje za samozřejmost Hollý (2003).

6.2 Diskuse ke stáji Manon

Stáj Manon je od hřebčína Karlen dost odlišná. Liší se především svou velikostí, vzhledem, nabídkou služeb a delší historií. Vyznačuje se především individuálním přístupem k zákazníkům. Individuální přístup považuje za velmi důležitý Stříbrná a kol. (1996), protože venkovská turistika není masový cestovní ruch, a je nutné respektovat klientovo soukromí. Manon patří mezi ukázková agroturistická střediska. Nabízí základní služby cestovního ruchu, jak uvádí Stříbrná a kol. (1996), do kterých patří služby ubytovací a stravovací. Dále disponuje širokou škálou dalších služeb spojených s chovem koní a jezdeckým sportem. Disponuje kvalitním zázemím pro zaměstnance, hosty a koně. Vše je na farmě řádně označeno, vše má své místo. Koňské boxy jsou čisté, prostorné, s možností venkovního výhledu. Kolem střediska jsou rozlehlé louky a pastviny, na kterých mají koně možnost volného pohybu. Farma se díky nesčetným aktivitám svého majitele těší dobrému jménu a velkému počtu spokojených zákazníků. Farma prosperuje a nadále se rozšiřuje. Využívá k tomu i příspěvků ze státního rozpočtu České republiky (konkrétně v roce 2007 čerpala z programu Ministerstva pro místní rozvoj dotaci na výstavbu areálu Jízdárna Suchá). Díky kryté jízdárně může zabezpečit nabídku služeb po celý rok, pořádat výuku jízdy na koni nebo nejrůznější akce (jezdecké závody, dětské šampionáty, drezurní veřejné tréninky) a tím na

svou farmu přilákat další klienty. Cílem stáje Manon je podpora mladých jezdců už od nejútlejšího věku, naučit je dobrým základům jezdeckví a dále prohlubovat jejich praktické i teoretické znalosti. Dětem by měla výuka přinášet nové zkušenosti pro jejich jezdecký růst a hlavně radost z jízdy na koni. Majitel pan Jiří Skřivan je velice vstřícný a má i přes vlastní časovou zaneprázdněnost vše velice dobře zorganizováno.

6.3 Význam koňských farem

Koňské farmy jsou pro rozvoj agroturistiky ve venkovských oblastech velmi důležité. Vyplývá to z provedeného dotazníkového šetření, kdy téměř všichni respondenti považovali existenci farem na přínosnou pro region. Lze tedy souhlasit s názorem Stříbrné a kol. (1995), že rozvoj venkovské turistiky a jejího specifického produktu - agroturistiky patří mezi důležité nástroje ekonomického oživení regionů. Koňské farmy přispívají nejen k rozvoji samotného cestovního ruchu ve zmíněných oblastech, ale hlavně k oživení a rozvoji celého regionu. Jsou zdrojem příjmů pro regiony, obce i podnikatele, zlepšují sociální život místních obyvatel a rozšiřují nabídku pracovních míst. Určitě má pravdu i Pásková (2009), která vidí hlavní význam agroturistiky v regionech v tom, že podporuje udržitelný rozvoj regionu a přispívá k ochraně životního prostředí a krajinyotvorbě.

Z vyplněných dotazníků je patrné, že respondenti koňské farmy znají, navštívili je a jsou obeznámeni s nabídkou jejich služeb. Nejčastěji jsou farmy vyhledávány k pozorování koní nebo k projížďkám na nich či výuce jízdy na koni. Farmy by mohly rozšířit nabídku služeb o některé aktivity, které respondentům chyběly, jako je např. hipoterapie, více akcí pro veřejnost (přednášky o životě koní) a speciální akce pro seniory. K opětovné návštěvě farmy se chystá 66 % respondentů, což potvrzuje fakt, že spokojený zákazník je nejlepší reklamou. Opakované návštěvy jsou velmi pozitivní pro provozovatele farem.

Pro obce mají koňské farmy přínos finanční, stabilizační (stabilizují obyvatelstvo, zvláště mladé lidi a rodiny), ekonomický a sociální (zlepšují ekonomickou a sociální situaci v obci). Rozvíjejí nebo zlepšují kulturní a společenské aktivity obyvatel a omezují odliv obyvatel do měst (především za prací a kulturou). Pomáhají v rozvoji infrastruktury, ke zvelebování a využití stávajících i opuštěných objektů vhodných pro provozování agroturistiky, zvyšují vybavenost obce, přispívají k využití přírodního, kulturního

a historického potenciálu obce. Všeobecně zlepšují povědomí o obci u turistů a zvyšují se počty návštěvníků. Špičáková (2013) potvrzuje, že díky rozvoji agroturistiky a venkovské turistiky se obec se dostane do povědomí turistů, za příznivých okolností se stane známou a stoupá její návštěvnost.

Pro samotné farmáře jsou koňské farmy hlavním nebo doplňkovým zdrojem příjmu, umožňují využít volné kapacity pracovní síly v rodině, použít a finančně zhodnotit volné ubytovací kapacity nebo prostory (pokud jimi disponují), využít půdu na vlastních nebo obecních pozemcích pro výběh koní nebo k odpočinku hostů. Jsou motivačním prvkem pro rodinné příslušníky, protože jim umožňují naplnit vlastní sny a cíle a udržet rodinné tradice.

Koňské farmy mají také edukační význam - jsou zdrojem informací pro děti, dospělé i seniory o životě koní a jejich péči, informací o dalších zvířatech, která jsou na farmách chována, o rostlinách a všeobecně o ochraně přírody. Slouží jako místo pro pořádání výletů, exkurzí, přednášek a táborů, místem pro setkávání lidí. S tímto názorem se ztotožňuje také Dudák a Pavelka (2012), kteří setkávání lidí s domácími zvířaty považují přínosné zvláště pro děti.

Pro turisty jsou koňské farmy oázou klidu, odpočinku a relaxace nebo místem pro aktivní trávení volného času. Umožňují jim vyzkoušet si, co obnáší každodenní práce na farmě a hlavně jim zprostředkovává kontakt s přírodou a zvířaty.

7 Závěr

Tato práce rozebrala jedno odvětví cestovního ruchu, kterým je agroturistika. Mezi rychle se rozvíjející typy agroturistiky patří hipoturistika, což je nová dynamicky se rozvíjející forma rekreace, která obohacuje volný čas obyvatel v souladu s přírodou a je vhodná pro návštěvníky všech věkových kategorií.

Práce pojednávala o koňských farmách v České republice, konkrétně o stáji Manon ze Suché u Litomyšle a o hřebčínu Karlen z Dlouhé Třebové. Farmy se nacházejí v okolí České Třebové a náleží do Pardubického kraje, který je pátým regionem v ČR s nevyšším počtem koní. Obě farmy jsou otevřeny pro návštěvníky z řad veřejnosti, pořádají pro ně nejrůznější akce a nabízejí jim široké spektrum služeb. Mezi nejčastější klienty těchto farem patří především děti a rodiny s dětmi nebo školská zařízení, která do nich pořádají odborné exkurze.

Na základě studia odborné literatury a podkladů od majitelů farem lze tuto práci shrnout do následujících bodů:

- Bylo zjištěno, že agroturistika se těší stále větší oblibě u českých i zahraničních turistů, má mnoho forem a Česká republika má pro její rozvoj velké předpoklady, což potvrdila také řada autorů knih o tomto odvětví cestovního ruchu.
- Hypotéza, že jsou turisté špatně informováni o službách, které koňské farmy nabízejí, byla vyvrácena na základě provedeného dotazníkového šetření. Respondenti nabídku služeb znají a nejčastěji jmenovali služby spojené s projížděkami na koni, výuku jezdeckví, ustájení koní, ubytovací a stravovací služby.
- Dotazníkový průzkum přinesl závěr, že nadpoloviční většina respondentů ví, že jsou koňské farmy jednou z forem agroturistiky, farmu navštívili a chystají se k opakované návštěvě i v budoucnosti. Nejvíce respondentů se o konkrétní farmě dozvědělo na doporučení svých známých nebo rodinných příslušníků, ale také z internetu, což dokazuje, že právě internet je důležitým prvkem propagace.

- Další klíčovou otázkou, kterou se tato práce zabývala, bylo hodnocení farem z hlediska významu. Bylo zjištěno, že jsou farmy přínosné pro region a napomáhají mu především k jeho oživení a rozvoji. Pro obce a samotné obyvatele mají význam ekonomický, stabilizační a sociální. O přínosu koňských farem jsou přesvědčeni téměř všichni dotazovaní.
- V porovnání se zahraničím je rozvoj hipoturistiky u nás pomalejší a je nutné zpracovat především na dalším rozšíření hipostezeck a zázemí pro koně a jezdce.

Práce zahrnovala tvorbu propagačního letáku, který by bylo vhodné rozšířit mezi obyvatele přilehlých měst a obcí a být tak účinnou a přitom levnou formou propagace hřebčína Karlen. U této farmy byla provedena ekonomická kalkulace hospodaření, která skončila záporným výsledkem. Proto bylo nutné navrhnout nápravná opatření ve formě úspor a zlepšení propagace pro zvýšení počtu klientů a tím i příjmům farmy. Doufejme, že tato opatření a návrhy budou pro farmu Karlen užitečné a přínosné a pomůžou jí v dalším rozvoji a plnění předsevzatých cílů.

8 Seznam literatury

Andrlová, M. Turistika na koni v biosférické rezervaci Šumava – studie koncepce rozvoje 2006.

Čertík, M. 2001. Cestovní ruch – vývoj, organizace a řízení. Novela Bohemica. Praha. 352 s. ISBN 80-238-6275-8.

Dudák, V., Pavelka, Z. 2012. Agroturistika v České republice. Novela Bohemica. Litomyšl. 280 s. ISBN 978-80-87683-03-3.

Dušek, J., Hučko, V., Klement, J., Pellarová, A. 1991. Chov koní v Československu. Zemědělské nakladatelství Brázda. Praha. 173 s. ISBN 80-209-0168-X.

Fleischer, A. & Felsenstein, D. 2000. Support for Rural Tourism. Does it Make a Difference? Annals of Tourism Research, Vol. 27, No. 4. p. 1007-1024.

Hesková, M. 2011. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. Fortuna. Praha. 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

Hollý, K. 1998. Jezdecká turistika. Monatanex. Ostrava. 109 s. ISBN 80-7225-104-X.

Kratochvíle, K., Toušek, D., Dražan, J. Strategické vize rozvoje chovu a užití koní v ČR do r. 2013. Asociace svazu chovatelů koní ČR, o. s.

Kusnierz, M., Dziedzic, S., & Wozniak, L. 2005. Turystyka konna jako element turystyki wiejskiej. In J. Bergier & B. Sawicki (Eds.), p. 92-96. Biała Podlaska. PWSZ.

Mikula, M. 1995. Agroturistika v nápadech. Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR. Praha. 39 s. ISBN 80-7105-099-7.

Misař, D. 2011. Vývoj chovu koní v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Brázda. Praha. 295 s. ISBN 978-80-209-0383-9.

Pásková, M. 2009. Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. Gaudeamus. Hradec Králové. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.

Pen, P., Isabel, A., Frias, J., Dolores, M., Molina, R., Angel, M. Rural lodging establishments: effect of location and internal resources and characteristics on room rates. Tourism geographies. 2005.

Pourová, M. 2000. Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice. Česká zemědělská univerzita. Praha. 113 s. ISBN 80-213-0672-6.

Pourová, M., Stříbrná, M. 2003. Venkovská turistika – Zlepšení marketingových a odborných znalostí provozovatelů agroturistických farem. AgAkcent. Kolinec. 107 s. ISBN 80-903093-5-6.

Roberts, L. Hall D. 2001. Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice, CABI Publishing, CAB International, Wallingford.

Ryglová, K. Limiting factors in the field of business activities in rural tourism. Agricultural economics-Zemědělská ekonomika. 2007.

Stříbrná, M. 2005. Venkovská turistika a agroturistika. Profi Press. Praha. 65 s. ISBN 80-86726-14-2.

Stříbrná, M. a kol. 1996. Ubytování ve vesnické turistice. Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR. Praha. 45 s. ISBN 80-7105-128-4.

Šimková, E. The sustainable development of rural areas a the role of rural tourism. E & M Ekonomie a Management. 2008.

Špičáková, H. 2013. Hipoturistika, včera a dnes, tady a tam. Ústav ochrany a tvorby krajiny. Brno.

Štrupl, J., Lerche, F., Waksmundský, S. 1983. Chov koní. Státní zemědělské nakladatelství. Praha. 411 s. ISBN 07-044-83-04/97.

Webber, T. 1975. Horses. MacDonald. London. 47 p. ISBN 0 356 04458 0.

Wyrzykowski, J. 2002. Podstawowe formy turystyki. In S. Toczek-Werner (Ed.), Podstawy rekreacji i turystyki. p 61-64. Wroclaw: AWF.

Zeipelt, R. a kol. 2012. Venkovská turistika. Česká zemědělská univerzita. Praha. 138 s. ISBN 978-80-213-2163-2.

8.1 Mapové podklady

Destinační společnost Východní Čechy. 2011. Hipostezky Pardubického kraje. Destinační společnost východní Čechy. Pardubice.

8.2 Internetové zdroje:

Asociace svazů chovatelů koní ČR ©2011 [online]. Navštíveno 2014-12-02. Dostupné z: <http://dev.aschk.cz/>.

CzechTourism © 2005-2013. [online]. Navštíveno 2014-11-18. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>.

Český statistický úřad [online]. Navštíveno 2015-03-16. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/270142-14>.

Český svaz chovatelů velšských koní ©2011 [online]. Navštíveno 2014-27-02. Dostupné z: <http://www.welsh-cz.com>.

Eurogites. [online]. Navštíveno 2014-11-15. Dostupné z: <http://www.eurogites.org/about.php?lang=EN>.

Hřebčín Karlen .© 2013 [online]. Navštíveno 2014-11-04. Dostupné z: <http://hrebцинkarlen.cz/>.

Krajský úřad Pardubického kraje. ©2011. [online]. Navštíveno 2014-11-18. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/cestovni-ruch/c1475>.

Pardubický kraj. © 2006-2015 [online]. Navštíveno 2014-11-18. Dostupné z: <http://www.vychodni-cechy.info/jizda-na-koni/>.

Stáj Manon. [online]. Navštíveno 2014-11-06. Dostupné z: <http://www.stajmanon.cz/aktuality.php>.

Svaz venkovské turistiky. [online]. Navštíveno 2014-12-02. Dostupné z: <http://www.svazvt.cz/>.

Ústřední evidence koní ČR. [online]. Navštíveno 2014-12-02. Dostupné z: <http://www.uek.cz/>.

9 Seznamy

9.1 Seznam použitých zkratk a symbolů

AEO	= oprávněný hospodářský subjekt
AMWAY	= americká firma využívající k distribuci zboží multi-level marketing
Apod.	= a podobně
Atd.	= a tak dále
ASCHK	= Asociace svazu chovatelů koní České republiky
ČJF	= Česká jezdecká federace
Č. p.	= číslo popisné
ČR	= Česká republika
ČSÚ	= Český statistický úřad
FAOa	= Foreign Area Officer Association
FEI	= mezinárodní jezdecká federace
GPS	= Global positioning system
IC	= informační centrum
JK	= jezdecký klub
Kč	= české koruny
Kg	= kilogram(y)
Km	= kilometr(y)
Kol.	= kolektiv
Ks.	= kus(y)
LFA	= nízko úrodné oblasti
m	= metr(y)
Mze	= Ministerstvo zemědělství
Např.	= například
r.	= rok
SOU	= střední odborné učiliště
SWOT	= analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
TV	= televize

9.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Stav koní v ČR 1945 – 2014 (zdroj Koncepce chovu koní, 2013).....	16
Tabulka 2: Stav koní hřebčína Karlen k 31. 12. 2014	46
Tabulka 3: Předpokládané výdaje pro rok 2015 v Kč	48
Tabulka 4: Předpokládané příjmy za rok 2015 v Kč	48

9.3 Seznam obrázků

Obr. 1: Stáj Manon, Litomyšl - administrativní budova (zdroj: www.stajmanon.cz)	29
<u>Obr. 2: Jiří Skřivan, majitel stáje Manon (zdroj: www.stajmanon.cz)</u>	<u>30</u>
Obr. 3: Penzion Suchá s letní terasou a parkurem (zdroj: www.stajmanon.cz)	30
Obr. 4: Pohled do stáje Suchá (zdroj: www.stajmanon.cz)	31

Obr. 5: Restaurace Suchá s možností pozorování koní (zdroj: www.stajmanon.cz).....	31
Obr. 6: Krytá jezdecká hala v Suché - průhled z restaurace (zdroj: www.stajmanon.cz)	32
Obr. 7: Atrakce pro děti k zapůjčení v restauraci Suchá	33
Obr. 8: Ukázka skoku přes překážku v hřebčíně Suchá	33
Obr. 9: Nová stáj v hřebčíně Karlen	40
Obr. 10: Venkovní kolbiště s parkurem v hřebčíně Karlen	40
Obr. 11: Pohled do staré stáje v hřebčíně Karlen	41
Obr. 12: Velšský pony ve volném výběhu v hřebčíně Karlen	41
Obr. 13: Zdroj, odkud se respondenti dozvěděli o koňské farmě	50
Obr. 14: Graf. znázornění otázky, zda jsou turisté dobře informováni o službách koňských farem	51

10 Samostatné přílohy

10.1 Příloha č. 1 – Dotazník

DOTAZNÍK č. 27/2014 - KOŇSKÉ FARMY

Vážený respondente,

žádám Vás o vyplnění níže uvedeného dotazníku. Jedná se o 12 jednoduchých otázek, neměl by Vám zabrat více než 3 minuty Vašeho času. Tento dotazník je vyhotoven pouze pro účely kvantitativního výzkumu v rámci diplomové práce o koňských farmách, údaje z něj nebudou zneužívány nebo zveřejňovány.

Pokyny k vyplnění dotazníku:

Odpovědi prosím označte barevně. U otázek č. 1, 2, 6, 9, 10, 11, 12 zvolte pouze jednu z uvedených variant. U otázek č. 3, 4, 5, 7 můžete zaškrtnout několik variant. Pokud na otázku č. 2 odpovíte „ne“, pokračujte ve vyplňování dotazníku až od otázky č. 5.

1) Víte, že jsou koňské farmy jednou z forem agroturistiky?

- a) ano
- b) ne

2) Navštívili jste někdy koňskou farmu?

- a) ano
- b) ne

**Při odpovědi „ano“ pokračujte ve vyplňování od další otázky
Při odpovědi „ne“ pokračujte ve vyplňování až od otázky č. 5**

3) Za jakým účelem jste farmu navštívili?

- a) projížďky na koních
- b) ubytování
- c) stravování
- d) jezdecká škola
- e) pozorování koní
- f) ustájení koní
- g) jiný důvod[školní praxe](#).....

4) Jak jste se o farmě dozvěděli?

- a) od známých/rodiny
- b) z tisku
- c) z internetu
- d) z TV/rozhlasu
- e) od cestovní kanceláře
- f) z jiných zdrojů ...[škola](#).....

5) Pro jaké návštěvníky si myslíte, že jsou koňské farmy především určeny?

- a) pro ženy

- b) pro muže
- c) pro děti
- d) pro rodiny s dětmi
- e) pro zájmové skupiny
- f) provšechny.....

6) Myslíte si, že jsou turisté dobře informováni o službách, které koňské farmy nabízejí?

- a) ano
- b) ne

7) O kterých službách víte, že je koňské farmy nabízejí?

- a) projížďky na koních
- b) ubytování
- c) stravování
- d) ustájení koní
- e) jezdeckou školu
- f) jiné

8) Jaká služba Vám v nabídce koňských farem chybí?

.....nevím.....

9) Myslíte si, že jsou koňské farmy přínosné pro region, ve kterém jsou umístěny?

- a) ano
- b) ne

10) Chystáte se k návštěvě koňské farmy i v budoucnu?

- a) ano
- b) ne

11) Jste žena/muž?

- a) žena
- b) muž

12) Kolik je Vám let?

- a) 18-35 let
- b) 36 - 49 let
- c) 50-65 let
- d) 66 a více let

Děkuji za Váš čas strávený vyplněním mého dotazníku. Dotazník bude sloužit k vyvrácení hypotézy, že jsou turisté špatně informováni o službách, které koňské farmy nabízejí.

Eva Chudá

10.3 Příloha č. 3 – Návrh propagačního letáku hřebčína Karlen

HŘEBČÍN KARLEN

DLOUHÁ TŘEBOVÁ

♣ specializace na chov velšských pony ♣

SLUŽBY:

- chov a výcvik koní, poradenství
- relaxační jízdy na koni, saních i v kočáře
- pony klub pro nejmenší děti
- jezdecký pony klub pro starší děti
- jezdecký oddíl pro pokročilé jezdce
- příměstské tábory pro děti
- kurzy jízdy na koni pro začátečníky i pokročilé
- exkurze pro školky, školy, skautské oddíly...
- připouštění klisen
- pronájem koní

KONTAKT:

Lenka Kašparová - majitelka

tel: 776 255 078

lenka@hrebцинkarlen.cz

Radek Kašpar - majitel

tel: 776 861 727

radekkaspar@atlas.cz

Adresa: Na Kopci 105, Dlouhá Třebová, 561 17

www.hrebцинkarlen.cz

